

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2018 оны . дугаар
сарын ...-ны өдөр

Төрийн ордон,
Улаанбаатар
хот

ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ (шинэчилсэн найруулга)

I ХЭСЭГ ЕРӨНХИЙ АНГИ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь Монгол Улсад татвар бий болгох, тогтоох, татвар төлөгчийг бүртгэх, татвар ногдуулах, тайлагнах, төлөх, хянан шалгах, хураах, хөнгөлөх, чөлөөлөх, суутган тооцох, буцаан олгох эрх зүйн үндсийг тогтоож, Монголын Татварын алба (цаашид “Татварын алба” гэх), татвар төлөгч, энэ хуультай холбогдсон бусад этгээдийн эрх, үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлон, тэдгээрийн хооронд үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Татварын хууль тогтоомж

2.1.Татварын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль , энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.1.1.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд татварын хууль тогтоомжоос өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

2.1.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээ татварын харилцааг зохицуулах тохиолдолд Улсын Их Хурлаас соёрхон баталсан байна.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль нь татварын хууль тогтоомжийн дагуу түүнийг хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн этгээд болон Татварын албанд хамаарна

3.2.Энэ хуулиар зохицуулаагүй эсхүл энэ хуульд зааснаас өөрөөр татварын бусад хуульд заасан бол тухайн харилцааг нарийвчлан зохицуулсан татварын хуулийн зүйл, хэсэг, заалт давуу үйлчилнэ.

4 дүгээр зүйл Татварын зарчим

4.1.Татварын бодлого гэж улсын төсөв, санхүү, эдийн засгийн болон татвар төлөгчийн эрх ашгийг тэнцвэржүүлэн, татвар бий болгох, хүчингүй болгох, татварын хувь хэмжээ, татвар ногдох зүйл, татварын суурийг өөрчлөх болон төсвийн орлогыг бүрдүүлэх зорилгоор авч хэрэгжүүлэх багц арга хэмжээг хэлнэ.

4.2.Татварын бодлого боловсруулахад зайлшгүй байх, тодорхой байх, шударга байх, татварын нэгдсэн тогтолцоо бүхий, ил тод, үр ашигтай байх зарчимд үндэслэнэ

4.2.1.татвар төлөгч татвараа хугацаанд тайлагнаж, бүрэн төлдөг байх;

4.2.2.татвар ногдуулах, төлөх, суутган төлөх, тайлагнах, дараалал тодорхой байх;

4.2.3.татварын бодлого нь Монгол Улсын хэмжээнд тэгш нөхцөлөөр үйлчлэх бөгөөд аливаа нэг тодорхой этгээдийн эрх ашигт нийцүүлэх ёсгүйг;

4.2.4.“татварын нэгдсэн тогтолцоотой” гэж татвар төлөгчийг үл алагчлан, бүх татвар төлөгчид ижил нөхцөлөөр татварын бодлого үйлчлэхийг;

4.2.5. “ил тод” гэж Монгол Улсын татварын эрх зүйн баримт бичиг нь албан ёсны хэвлэлд нийтлэгдэн, цахим хуудаст байршуулсан байхыг;

4.2.6.“үр ашигтай” гэж татвар хураах зардал хамгийн бага байх нөхцөл хангахыг.

5 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

5.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

5.1.1.“ажлын өдөр” гэж бямба, ням гараг болон нийтээр тэмдэглэх баярын өдрөөс бусад өдрийг;

5.1.2.“бодит үнэ тодорхойлох зарчим” гэж харилцан хамаарал бүхий этгээдийн хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээнд хэрэглэсэн үнийг харилцан хамааралгүй этгээдийн хооронд хэрэглэсэн үнэтэй харьцуулалтын шинжилгээ хийх болон бусад аргуудыг ашиглан үнийг тогтоож татварын ногдлыг шууд бус аргаар тодорхойлохыг;

5.1.3.“бодит үнийн арга” гэж харилцан хамаарал бүхий этгээд хооронд хийгдсэн бараа, ажил, үйлчилгээний үнийг бодит үнэ тодорхойлох зарчмын дагуу тодорхойлохыг;

5.1.4.“жишиг үнийн арга” гэж татвар төлөгчтэй ойролцоо хүчин чадал, нөхцөл бүхий адилтгах үйл ажиллагааг тухайн орон нутагт эрхэлж буй татвар төлөгч байгаа бол түүний, байхгүй бол ойролцоо орон нутагт орших хэд хэдэн татвар төлөгчийн үйл ажиллагаа, орлого, зарлагын буюу бусад бодит тооцоонд үндэслэн татварын ногдол тодорхойлохыг;

5.1.5.“итгэмжлэгдсэн этгээд” гэж татвар төлөгчийн эрх ашгийг итгэмжлэл болон гэрээний үндсэн дээр төлөөлж, Татварын албатай харилцах эрх, үүрэг бүхий итгэмжлэгдсэн этгээд, Татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээний тухай хуульд заасан татварын итгэмжлэгдсэн этгээдийг;

5.1.6.“нөхөн ногдуулалт” гэж энэ хуульд заасны дагуу гүйцэтгэсэн татварын хяналт шалгалтын дүнд үндэслэн Татварын албанаас тодорхойлсон татварын дүнг;

5.1.7.“нөхөн ногдуулалтын акт” гэж Татварын албанаас тодорхойлсон нөхөн ногдуулалт, торгууль, алдангийн дүнг тусгасан татвар төлөгчид хүргүүлэх баримт бичгийг;

5.1.8.“нэмэгдсэн өртгийн албан татварын илүү төлөлтийг баталгаажуулсан акт” гэж Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 15.7-д зааснаар албан татвар суутган төлөгчийн татварын илүү төлөлтийг татварын асуудал

эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хянан баталгаажуулсан буцаан олгох саналыг;

5.1.9. “оршин суугчийн сертификат” гэж гадаад улсын татварын албанаас татвар төлөгчийг тухайн улсын татвар төлөгчөөр бүртгэсэн тухай албан ёсны тодорхойлолтыг;

5.1.10. “Татварын алба” гэж татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд нь хяналт тавих чиг үүрэг бүхий төрийн захиргааны байгууллага, татварын албан хаагчийг;

5.1.11. “татварын буцаан олголтын акт” гэж Татварын албаны үндэслэлгүйгээр илүү хураасан мөнгөнд алданги тооцож олгоход үйлдэх баримт бичгийг;

5.1.12. “татварын жил” гэж хуанлийн жилийг

5.1.13. “татвар суутган төлөгч” гэж тухайн төрлийн татварын хуулийн дагуу татвар төлөгчийн төлөх татварыг суутгаж, төсөвт шилжүүлэх үүрэг бүхий этгээдийг;

5.1.14. “татварын тайлан” гэж Татварын албанаас баталсан маягтын дагуу бичгээр эсхүл цахим хэлбэрээр татвар төлөгчийн гаргасан албан татвар, төлбөр, хураамжийн хэмжээг тодорхойлж, тайлагнах хуудсыг;

5.1.15. “татвар төлөгч” гэж татварын хууль тогтоомжийн дагуу татвар төлөх эсхүл суутгах үүрэг бүхий этгээдийг;

5.1.16. “татвар төлөхөөс зайлсхийх” гэж татвар төлөгч татвар төлөхгүй байх, төлөх татварын хэмжээг бууруулах, нуух зорилгоор татварын хууль тогтоомж зөрчих үйлдэл, эс үйлдэхүй

5.1.17. “татварын тусгай зохицуулалт хийх” гэж татвар төлөгч нь тодорхой нэг бизнесийн зорилгогүйгээр ямар нэг татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийн бодлогыг болон байгууллагын бүтцийн загварыг урвуулан ашиглах, Орлого болон хөрөнгийн татварыг давхардуулж ногдуулахгүй байх, татвар төлөхөөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийг урвугаар ашиглах, татварын хувь, хэмжээ Монгол Улсаас бага байгаа улстай холбогдох замаар татвар ногдох орлогын хэмжээг бууруулахыг;

5.1.18. “татварын улсын байцаагч” гэж энэ хуулийн дагуу татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж, татвар төлөгчид үйлчлэх, татвар хураах, тайлан хүлээх авах, хяналт шалгалт хийх чиг үүрэг бүхий Татварын албанд ажилладаг, эрх олгогдсон төрийн захиргааны албан хаагчийг;

5.1.19. “татвар хураах зардал” гэж татварын өр барагдуулах үйл ажиллагаанд хамаарах хөрөнгийн битүүмжлэл, суутгалын хүсэлт, битүүмжилсэн хөрөнгийн хадгалалт, тээвэрлэлт, дуудлага худалдаа явуулах, битүүмжилсэн үнэт цаас болон биет бус хөрөнгийн эрхийг хураах болон хуваарилалттай холбоотой гарсан зардлыг;

5.1.20. “татварын цахим баримт бичиг” гэж татварын хууль тогтоомжийн дагуу цахим хэлбэрээр боловсруулсан, хадгалсан, илгээсэн, хүлээн авсан цахим гарын үсгээр баталгаажсан баримт бичгийн иж бүрдлийг;

5.1.21. “тодорхой бизнесийн зорилгогүй татварын үйлдэл” гэж татвар төлөгчийн төлөх татварын хэмжээг багасгах, татвар төлөхөөс зайлсхийх болон татвар төлөх хугацааг хойшлуулсан ажил гүйлгээ хийх, төлөвлөн гүйцэтгэх үйлдлийг;

5.1.22. “харьцуулалтын тохируулга хийх” гэж бодит үнэ тодорхойлох зарчмын дагуу үнийг тодорхойлох явцад бодит зөрүү гарсан бол шууд бус аргаар тогтоох үнэд тохируулга хийхийг;

5.1.23. “хураагч” гэж нэг жилээс доошгүй хугацаагаар татварын улсын байцаагчийн тайлан хүлээн авах, нөхөн ногдуулалт хийх, хяналт шалгалт хийхээс бусад чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа татварын ажилтанг;

5.1.24. “хүндэтгэн үзэх шалтгаан” гэж:

5.1.24.а/ эмчилгээ хийлгэж байгаа;

5.1.24.б/ өвчтөн асарсан;

5.1.24.в/ нийтийг хамарсан дайчилгаанд хамрагдсан;

5.1.24.г/ нийтийг хамарсан аюулт халдварт өвчний улмаас хорио цээр тогтоосон бүсэд хоригдсон;

5.1.24.д/ галын болон байгалийн гэнэтийн аюул, эсхүл давагдашгүй хүчин зүйл /усны үер, ган, зуд, аюултай цасан болон шороон шуурга, газар хөдлөлт/ зэрэг шалтгааныг;

5.1.25. “цахим гарын үсэг” гэж Цахим гарын үсгийн тухай хуулийн 4.1.1, 4.1.2-т заасныг;

5.1.26. “эсэргүүцэл үзүүлсэн” гэж татварын улсын байцаагч, хураагчийг албан үүргээ гүйцэтгэхтэй нь холбогдуулан хүч хэрэглэж эсэргүүцсэн, дарамталсан санаатай үйлдэл, эс үйлдлийг;

5.1.27. “этгээд” гэж хувь хүн, хуулийн этгээд, хуулийн этгээдийн эрхгүй байгууллага болон тэдгээртэй адилтгах аливаа иргэний харилцаанд оролцогчийг;

5.1.28. “эцсийн эзэмшигч” гэж өөрийн эзэмшиж буй хувьцаа, хувь оролцоо, эсхүл саналын эрхийн үндсэн дээр хуулийн этгээдийн хяналт, удирдлага, хөрөнгийг шууд, эсхүл нэг болон түүнээс дээш үргэлжилсэн хэлхээ холбоо бүхий хуулийн этгээдийн хувьцаа, саналын эрх, хувь оролцоо зэрэг аливаа эрхээрээ төлөөлүүлэн удирдан чиглүүлж буй дараах этгээдийг:

5.1.28.а/ хуулийн этгээдийн хамгийн их саналын эрхийг эзэмшдэг;

5.1.28.б/ хуулийн этгээдийн хувьцааны тоо, эсхүл зах зээлийн нийт үнэлгээний хамгийн ихийг эзэмшдэг;

5.1.28.в/ адилтгах бусад.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ МОНГОЛ УЛСЫН ТАТВАР

6 дугаар зүйл. Монгол Улсын татвар

6.1. Монгол Улсын татвар нь албан татвар, төлбөр, хураамж /цаашид “татвар” гэх/-аас бүрдэнэ.

6.2. Хууль тогтоомжийн дагуу аливаа этгээдийн орлого, хөрөнгө, бараа, ажил, үйлчилгээнд тодорхой хугацаанд тогтоосон хувь, хэмжээгээр ногдуулж, хариу төлбөргүйгээр төсөвт төвлөрүүлж байгаа мөнгөн хөрөнгийг албан татвар гэнэ

6.3.Төрийн зохих байгууллагаас аливаа этгээдэд хууль тогтоомжийн дагуу үйлчилгээ үзүүлсний төлөө тэднээс тухай бүр авч төсөвт төвлөрүүлж байгаа мөнгөн хөрөнгийг хураамж гэнэ

6.4.Төрийн өмчийн газар, газрын хэвлий, байгалийн баялаг, ой, ургамал, рашаан, ашигт малтмал, газрын тосны нөөц, агаар, ус, хөрс ашигласны, бохирдуулсны, ан амьтан агнасны төлөө аливаа этгээдээс авч төсөвт төвлөрүүлж байгаа мөнгөн хөрөнгийг төлбөр гэнэ.

7 дугаар зүйл.Татвар ногдох зүйл

7.1.Татвар ногдох зүйлд орлого, хөрөнгө, бараа, ажил үйлчилгээ, тодорхой эрх, газар, түүний хэвлий, байгалийн баялаг, ашигт малтмалын нөөц, агаар, хөрс, усны бохирдол зэрэг татвар ногдох зүйл хамаарна.

7.2.Татвар ногдох зүйлийг тухайн төрлийн татварын хуулиар нарийвчлан тогтооно.

8 дугаар зүйл.Татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт

8.1.Татварын алба нь татварын хууль тогтоомжид заасан хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийг татвар төлөгчид дараах хэлбэрээр эдлүүлнэ:

8.1.1.ногдуулсан татварыг хорогдуулах;

8.1.2.татварын хувь, хэмжээг бууруулах;

8.1.3.тогтоосон доод хэмжээнд хүрээгүй орлого, хөрөнгө, бараа, ажил, үйлчилгээг татвараас чөлөөлөх;

8.1.4.татвар төлөгчийг татвараас чөлөөлөх;

8.1.5.татвар ногдох зүйлийн зохих хэсгийг татвараас чөлөөлөх;

8.1.6.татварын хууль тогтоомжоор заасан бусад.

8.2.Татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийг эдлүүлэх үйл ажиллагааны журмыг санхүү төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална

9 дүгээр Татварын хялбаршуулсан горим

9.1.Татварын алба, татвар төлөгч татварын хялбаршуулсан горимыг ашиглаж болно.

9.2.Татварын хялбаршуулсан горим гэж татварын бүртгэл, ногдуулалт, хувь хэмжээ, тайлагнал, төлөлтийн тусгайлсан үйл ажиллагааны нийлбэр цогцыг хэлнэ

9.3.Татварын хялбаршуулсан горим ашиглах татвар төлөгч нь Татварын албаны бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд холбогдсон байна

9.4.Татварын хялбаршуулсан горимыг зөвхөн татварын жилээр тооцох бөгөөд тухайн татварын жилийн дундуур уг горимоос шилжихийг хориглоно

9.5.Татварын хялбаршуулсан горимыг хэрэгжүүлэх журмыг тухайн төрлийн татварын хуулиар нарийвчлан тогтооно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ТАТВАР ТӨЛӨГЧ

10 дугаар зүйл Татвар төлөгчийн эрх

10.1.Татвар төлөгч дараахь эрх эдэлнэ:

10.1.1. татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, татвар төлөгчийн эрхээ эдэлж, үүргээ биелүүлэхтэй холбогдсон мэдээлэл, зөвлөгөө, татвар ногдуулах, төлөх, тайлагнах журам, аргачлал, маягтыг татварын алба, татварын улсын байцаагчаас авах;

10.1.2. татварын хууль тогтоомжид заасан хөнгөлөлт эдлэх, татвараас чөлөөлөгдөх;

10.1.3. хууль тогтоомжийн дагуу татвар төлөх хугацааг сунгуулах;

10.1.4. илүү төлсөн татварыг буцаан авах буюу суутган тооцуулах, алданги тооцон нэхэмжлэн авах;

10.1.5. эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлоо биечлэн болон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, мэргэшсэн зөвлөхөөрөө дамжуулан хамгаалах, татварын хяналт шалгалтад биечлэн байлцах;

10.1.6. татварын албанаас гаргасан акт, дүгнэлт, бусад баримт бичигтэй танилцах, үндэслэлгүй буюу хуульд нийцээгүй гэж үзвэл танилцсанаас хойш 30 хоногийн дотор гомдлоо захиргааны болон шүүхийн журмаар гаргах;

10.1.7. татвар ногдуулалт, төлөлт, хяналт шалгалтын дүнгийн талаар тайлбар авах буюу өгөх;

10.1.8. татварын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөхийг татварын алба, татварын улсын байцаагчаас шаардах, татварын албаны хууль бус шийдвэр, үйлдлийн улмаас учирсан хохирлыг хуульд заасан журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;

10.1.9. татварын алба, татварын улсын байцаагчийн хууль бус ажиллагаа, шийдвэрийн талаар гомдлоо түүнийг шууд захирдаг болон дээд шатны албан тушаалтанд, түүнчлэн шүүхэд гаргах Ийнхүү гомдол гаргасан нь ногдуулсан татвар, торгууль, алдангийг төлөхийг зогсоох үндэслэл болохгүй;

10.1.10. татварын хууль тогтоомжоор ногдсон үүргээ биелүүлэх, эрхээ эдлэх талаар хуулиар зөвшөөрөгдсөн татварын зөвлөхийн туслалцаа, зөвлөгөө авах;

10.1.11. хөрөнгө оруулалтын тухай хууль тогтоомжид заасны дагуу тогтворжуулах гэрчилгээ авсан бол уг гэрчилгээ хүчинтэй байх хугацаанд хувь, хэмжээг нь тогтворжуулсан татварыг тогтворжуулсан хувь, хэмжээнээс илүү хэмжээгээр төлөхгүй байх;

10.1.12. хууль тогтоомжид заасан бусад эрх.

11 дүгээр зүйл. Татвар төлөгчид зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх

11.1. Татварын алба нь татвар төлөгчийн хууль ёсны эрх ашиг, сонирхлыг хүндэтгэн, татвар ногдуулах, төлөх, тайлагнах үйл ажиллагаатай холбогдуулан түүнд дараах хэлбэрээр хууль тогтоомжийн хүрээнд зөвлөгөө өгөх, мэдээллээр хангах, туслалцаа үзүүлэх, заавар өгөх үүрэгтэй:

11.1.1. татварын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөх аргачлал, заавар, зөвлөмж, журам, гарын авлага, маягт, мэдээллээр татвар төлөгчийг хангаж, зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх;

11.1.2. татвар төлөгчийн ирүүлсэн хүсэлтийн дагуу тодорхой мэдээлэлд үндэслэн тухайн асуудалд хамаарах заавар, зөвлөмж тодруулга өгөх;

11.1.3. татварын хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүргээ биелүүлэхтэй холбогдсон асуудлаар татвар төлөгч хэсгээрээ буюу ганцаарчлан зөвлөгөө авах боломжийг бүрдүүлж, биечлэн, утсаар, цахимаар зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх;

11.1.4. Татвар төлөгч нь татварын хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүргээ биелүүлэх, эрхээ эдлэх талаар хуулиар зөвшөөрөгдсөн татварын мэргэшсэн зөвлөхийн туслалцаа, зөвлөгөө авах эрхтэй

11.1.5. Татварын мэргэшсэн зөвлөхийн үйлчилгээ үзүүлэх харилцааг тусгай хуулиар зохицуулна.

12 дугаар зүйл. Татварын хууль тогтоомжийг сурталчилан таниулах

12.1. Татварын алба татварын хууль, тогтоомжийг олон нийтэд танин мэдүүлэх зорилгоор татварын хууль тогтоомж, заавар, аргачлалын талаар сургалт зохион байгуулна.

12.2. Татварын албаны цахим хуудсанд татварын хууль тогтоомжийг байршуулах, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр нийтийг хамарсан сурталчилгаа, сургалт, мэдээллийн нэвтрүүлэг зохион байгуулах, нийтлэл гаргах, хэлэлцүүлэг явуулна

12.3. Бүх нийтийн татварын боловсролыг дээшлүүлэх ажлыг зохион байгуулах, энэ чиглэлээр холбогдох байгууллагатай хамтран ажиллана.

13 дугаар зүйл. Нууцлалын баталгаа

13.1. Татварын алба нь энэ хуульд зааснаас бусад үндэслэлээр татвар төлөгчийн мэдээллийг бусдад өгөх эсхүл хувийн зорилгоор ашиглах зэргээр аливаа байдлаар задруулахгүй.

13.2. Татварын алба, татварын улсын байцаагч, татварын албаны бусад ажилтан нь албан үүргээ гүйцэтгэх явцад олж мэдсэн татвар төлөгчийн мэдээллийн нууцыг хадгалах үүрэгтэй бөгөөд доор дурдсан албан тушаалтанд татварын албаны даргын шийдвэрээр танилцуулж болно:

13.2.1. татварын хууль тогтоомжийн дагуу албан үүргээ гүйцэтгэж байгаа татварын улсын байцаагч, татварын албаны бусад ажилтан;

13.2.2. татварын хууль тогтоомж зөрчсөн зөрчил, гэмт хэргийг бүртгэх шалгах, хянах, шийдвэрлэх үүрэг хүлээсэн хэрэг бүртгэгч, мөрдөгч, прокурор, шүүгчид зөвхөн уг зөрчил, гэмт хэрэгт холбогдох асуудлаар;

13.2.3. олон улсын гэрээний дагуу харилцан мэдээлэл солилцох зорилгоор томилогдсон буюу сонгогдсон холбогдох байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан.

13.3. Татвар төлөгч зөвшөөрсөн, эсхүл хууль болон сонгон шалгаруулалтын шаардлагаар олон нийтэд мэдээлэгдэх татвар төлөгчийн нэр, дугаар, төлсөн татварын мэдээлэл, статистикийн зорилгоор татварын албанд нэгтгэсэн нэгдсэн тайлан, мэдээ энэ хуулийн 13.1-д хамаарахгүй

13.4. Татвар төлөгч нь татварын хууль тогтоомжийг 3 буюу түүнээс дээш удаа зөрчсөн, хуульд заасан хугацаанд зөрчлөө арилгаагүй эсхүл эрэн сурвалжлагдаж байгаа татвар төлөгчийн талаар татварын алба энэ хуулийн 13.3-т заасан зөвшөөрөлгүйгээр нийтэд мэдээлж болно.

14 дүгээр зүйл. Татвар төлөх үүрэг дуусгавар болох, бусдад шилжих

14.1.Татвар төлөх үүрэг дараах тохиолдолд дуусгавар болно:

14.1.1.тухайн төрлийн татварын өрийг төлж дууссан;

14.1.2.бусад татварын илүү төлөлтийг тухайн төрлийн татварын өрд суутган тооцсон;

14.1.3.татвар төлөгч тухайн төрлийн татвараас хуулиар чөлөөлөгдсөн;

14.1.4.тухайн төрлийн татварын хууль хүчингүй болж татварын өрийг төлж дууссан;

14.1.5.нас барсан буюу нас барсанд тооцогдсон татвар төлөгч хувь хүн нь өв залгамжлагчгүй эсхүл өвлүүлэх хөрөнгөгүй нь шүүхээр тогтоогдсон;

14.2.Хуулийн этгээд татан буугдахаар бол татан буулгах комисс, дампуурах бол нэхэмжлэгчдийн зөвлөл /байхгүй бол хэрэг гүйцэтгэгч/ төлөөгүй татварыг хуулийн этгээдийн хөрөнгөөс хуульд заасан журмаар гаргуулж холбогдох төсөвт төлнө.

14.3.Хуулийн этгээдийг нэгтгэх, нийлүүлэх, өөрчлөх замаар өөрчлөн байгуулсан тохиолдолд татвар ногдуулалт, төлөлттэй холбогдсон эрх, үүрэг өөрчлөн байгуулагдсаны дүнд бий болсон этгээдэд шилжинэ.

14.4.Хуулийн этгээдийг тусгаарлах, хуваах замаар өөрчлөн байгуулсан бол татвар ногдох зүйл, хуваарилагдсан хөрөнгийн хэмжээнд хувь тэнцүүлэн татвар ногдох үүрэг тэдгээрт шилжинэ.

14.5.Татан буугдаж буй хуулийн этгээд нь татварын хяналт шалгалтад хамрагдана.

14.6.Нас барсан буюу нас барсанд тооцогдсон хувь хүний татвар төлөх үүрэг, түүнтэй холбогдох эрх өв залгамжлагчид нь өвлөсөн хөрөнгөнд ногдох хэмжээгээр шилжих бөгөөд үүнд татварын торгууль хамаарахгүй

15 дугаар зүйл.Татварын хөөн хэлэлцэх хугацаа

15.1.Татварын нөхөн ногдуулалт хийх, алданги, торгууль ногдуулах, хөнгөлөлт, чөлөөлөлт эдлэх, буцаан авах хүсэлт гаргах, алдагдал шилжүүлэх хөөн хэлэлцэх хугацаа 5.жил байх бөгөөд Иргэний хуульд заасан хөөн хэлэлцэх хугацаа татварын хууль тогтоомжид хамаарахгүй.

15.2.Татвар, алданги, торгуулийн өр төлөх болон энэ хуулийн арван хоёрдугаар бүлэгт заасан татварын өр хураах журам, түүнчлэн татвар төлөгчид гаргасан хүсэлтийнх нь дагуу төлсөн татварыг буцаан олгохтой холбогдсон харилцаанд энэ хуулийн 15.1-д заасан хугацаа хамаарахгүй.

15.3.Энэ хуулийн 15.1-д заасан хугацааг тухайн төрлийн татварыг төлж дууссан байх хуульд заасан өдрийн дараагийн өдрөөс эхлэн тоолно

15.4.Татварын маргаан таслах зөвлөл болон хууль хяналтын байгууллагад хянагдаж байх хугацааг татварын хөөн хэлэлцэх хугацаанд хамааруулахгүй

15.5.Залилангийн гэмт хэргийн хүрээнд татвар төлөхөөс зайлсхийсэн тохиолдолд хөөн хэлэлцэх хугацаа хамаарахгүй

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ОЛОН УЛСЫН ТАТВАРЫН ЗАРЧМЫН ДАГУУ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

16 дугаар зүйл.Татвар төлөхөөс зайлсхийхийн эсрэг авах арга хэмжээ

16.1.Татварын алба дараах тохиолдолд энэ зүйлд заасан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

16.1.1.татвар төлөгч татвар төлөхөөс зайлсхийх зорилгоор тодорхой бизнесийн зорилгогүй татвараас зайлсхийх бүтэц /цаашид “схем” гэх/-ийг зохион байгуулсан байх;

16.1.2.энэ хуулийн 16.1.1-д заасан схемийн хүрээнд тухайн татвар төлөгч татвар төлөхөөс зайлсхийх замаар ашиг хүртсэн байх;

16.1.3.татвар төлөгч нь энэ хуулийн 16.1.1, 16.1.2-т заасан схемийг хэрэгжүүлэхээр тодорхой нэг этгээдтэй хамтран зохион байгуулсан байх.

16.2.Энэ хуулийн 16.1-д зааснаас өөр хэлбэрээр аливаа этгээд нь татвар төлөхөөс зайлсхийх замаар ашиг хүртсэн бол татварын алба энэ хуульд заасныг үл харгалзан уг үйлдэл, эс үйлдлийн улмаас эрх нь хөндөгдөж буй этгээдийн татварын үүрэг хариуцлагыг тодорхойлж, тохируулга хийнэ

16.3.Хэрэв татварын алба энэ хуульд заасны дагуу татварын тохируулга хийсэн бол татварын алба холбогдох татварыг нөхөн ногдуулна.

16.4.Энэ хуулийн 16.3-д заасан нөхөн ногдуулалт хийхдээ тохируулга хийж буй татварын жилээс өмнөх 5.жилээр тооцож гүйцэтгэнэ

16.5.Энэ хуулийн 16.1.2-т заасны дагуу дараах хэлбэрээр татвар төлөхөөс зайлсхийх замаар ашиг олсон гэж үзнэ:

16.5.1.Татварын ногдлыг бууруулах (татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, суутган тооцолт, татвар ногдох орлогоос хасагдах зардлыг бүртгэлийн аргаар өөрчлөх)

16.5.2.Татвар төлөх үүргийг хойшлуулах (саатуулах);

16.5.3.Татвар төлөлтийг хойшлуулснаар үүсэх аливаа давуу тал;

16.5.4.Дараах нөхцөлийг үүсгэх тохиолдлууд:

16.5.4.а/ чөлөөлөгдөх орлого эсхүл татвар ногдохгүй орлогын хэмжээг нэмэгдүүлэх замаар татвар ногдох орлогыг бууруулах;

16.5.4.б/ Татвар ногдох аливаа орлогод татвар ногдуулахгүй байх

Тайлбар: Энэ хуульд заасан “татвараас зайлсхийх бүтэц” гэж аливаа санал, хүсэл зоригийн илэрхийлэл, хэлцэл, бүтэц, үүрэг, амлалт, төлөвлөгөө зэрэг татварын хуулийг сахиулах боломжгүй байдлыг үүсгэх аливаа үйлдэл, эс үйлдлийг ойлгоно

17 дугаар зүйл Харилцан тохиролцох журам

17.1.Монгол Улсаас бусад улстай байгуулсан олон улсын гэрээний хүрээнд татварын алба нь эрх бүхий этгээдээр дамжуулан харилцан тохиролцох журмыг хэрэгжүүлнэ.

17.2.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улстай харилцан тохиролцох журмын асуудлаар олон улсын гэрээ байгуулаагүй гадаад улсын татвар төлөгчид энэ хуулийн 17.1 хамаарахгүй.

17.3.Монгол Улсаас бусад улстай байгуулсан олон улсын гэрээ, нэгдэн орсон олон улсын байгууллагаас тавигдах шаардлагад нийцүүлэн татварын харилцан тохиролцох журмыг Засгийн газар батална.

18 дугаар зүйл Мэдээлэл харилцан солилцоо

18.1.Монгол Улсын олон улсын гэрээний хүрээнд Татварын алба нь гадаад улсын Татварын алба болон адил чиг үүрэг бүхий байгууллагатай татвар төлөгчийн талаар мэдээлэл харилцан солилцоно.

18.2.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 18.1-д зааснаас бусад тохиолдолд гадаад улсын аливаа этгээдэд татвар төлөгчийн талаарх аливаа мэдээллийг задруулахгүй

18.3.Энэ хуулийн 18.1-д заасан мэдээлэл харилцан солилцох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

19 дүгээр зүйл Үнэ шилжилт

19.1.Харилцан хамааралтай этгээд нь ажил гүйлгээндээ бодит үнэ хэрэглэх бөгөөд ажил гүйлгээндээ бодит үнэ хэрэглээгүй бол үнэ шилжилт хийсэн гэж үзнэ.

19.2.Татвар төлөгч үнэ шилжилт хийгээгүйг нотлох зорилгоор харилцан хамааралтай этгээдтэй хийсэн ажил гүйлгээний талаарх баримтжуулалтыг татварын албанд хүргүүлнэ.

19.3.Татвар төлөгч дараахаас аль тохиромжтой гэж үзсэн аргыг ашиглаж, баримтжуулалтыг хийнэ:

19.3.1.харьцуулагдах үнийн арга;

19.3.2.дамжуулан борлуулах үнийн арга;

19.3.3.өртөг дээр нэмэх арга;

19.3.4.ажил гүйлгээний цэвэр ашгийн түвшин тодорхойлох арга;

19.3.5.ажил гүйлгээний ашиг хуваах арга;

19.3.6.бусад арга.

19.4.Татвар төлөгч энэ хуулийн 19.2-т заасан үүргээ биелүүлээгүй буюу зохих ёсоор биелүүлээгүй бол татварын алба тохиромжтой гэж үзсэн аргыг сонгож, тухайн татвар төлөгчтэй ойролцоо хүчин чадал, үйл ажиллагаа бүхий этгээдийг өөрт байгаа мэдээллийн сангаас сонгож харьцуулах замаар нөхөн ногдуулалт хийнэ

19.5.Энэ хуулийн 19.4-т заасныг хэрэгжүүлэх зорилгоор татварын алба нь аливаа татвар төлөгчийн мэдээллийг задруулахгүйгээр түүний ажил гүйлгээний үнийг харьцуулалт хийх зорилгоор авч болох бөгөөд энэ тохиолдолд уг этгээдийн мэдээллийг нууцална

19.6.Бодит үнэ тодорхойлох, баримтжуулалт хийх, нөхөн ногдуулалт хийхтэй холбоотой үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Тайлбар: Энэ хуульд заасан “баримтжуулалт” гэж харилцан хамааралтай этгээдийн ажил гүйлгээнд бодит үнэ ашигласныг нотлох аливаа нэг эсхүл хэд хэдэн баримт бичгийг хэлнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ТАТВАРЫН АЛБАНААС ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ НИЙТЛЭГ АЖИЛЛАГАА

20 дугаар зүйл.Татварын албанаас хэрэгжүүлэх нийтлэг ажиллагаа

20.1.Татварын алба нь татварын ногдлыг тодорхойлох, татвар хураах зорилгоор мэдээ, мэдээлэл, баримт цуглуулах, байр, агуулахад нэвтрэн орох, үзлэг хийх, тооллого явуулах, ажлын зураг авалт хийх зэрэг нийтлэг ажиллагааг татвар төлөгчийн зөвшөөрөлтэйгээр хэрэгжүүлнэ

20.2.Татварын хяналт шалгалтын зорилгоор татварын албанаас нийтлэг ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд энэ хуулийн 20.1-д заасан татвар төлөгчийн зөвшөөрөл шаардагдахгүй.

20.3.Энэ хуулийн 20.1, 20.2-д заасан байр агуулахад нэвтрэн орох, үзлэг хийх, тооллого явуулах, ажлын зураг авалт хийхтэй холбогдсон журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална

21 дүгээр зүйл.Татварын алба мэдээ, мэдээлэл, баримт цуглуулах

21.1.Татварын алба нь мэдээ, мэдээлэл, баримт цуглуулахад дараах журмыг баримтална:

21.1.1.татварын улсын байцаагчийн үнэмлэхээ үзүүлж, үйл ажиллагааныхаа зорилгыг тайлбарлах;

21.1.2.шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл, баримтыг түр хугацаагаар авахдаа тэмдэглэл үйлдэж, гарын үсэг зуруулах;

21.1.3.нотолгооны чанартай мэдээ, мэдээлэл, баримтыг хуулбарлах, гэрэл зураг, дүрс, дууны болон бусад бичлэгээр баримтжуулах;

21.1.4.тайлбар, лавлагааг бичгээр гаргуулах, эсхүл ярилцлага хийсэн бол тэмдэглэл үйлдэж, холбогдох этгээдээр гарын үсэг зуруулах;

21.1.5.татвар төлөгчийн борлуулалт, худалдан авалт, боловсон хүчин илгээх, техникийн үйлчилгээ үзүүлэх, хоршсон үйлдвэрлэл явуулах зэрэг үйл ажиллагаанд хэрэглэсэн үнэ, төлбөр, хураамж, гэрээ хэлцэл зэрэг мэдээ, мэдээлэл, баримтыг гаргуулах.

21.1.6.энэ хуулийн 21.1.1-21.1.5-д заасантай адилтгах бусад мэдээ, мэдээлэл, баримт гаргуулах.

21.2.татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай магадлагаа, баримтын хуулбар, мэдээ, судалгаа, дансны хуулга, бусад холбогдох баримт бичиг, мэдээллийг татвар төлөгчөөс үнэ төлбөргүй гаргуулан авна

21.3.Энэ хуулийн 21.2-т заасан шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл, баримтыг хуулбарлах, баримтжуулахад бусдын техник хэрэгслийг ашигласан бол хөлсийг нь зах зээлийн, эсхүл харилцан тохиролцсон үнээр төлнө.

22 дугаар зүйл.Байр, агуулахад нэвтрэн орох

22.1.Татварын алба нь татвар төлөгчийн орлого олох зориулалтаар ашиглаж байгаа, эсхүл татвар ногдох зүйл болон татвартай холбогдолтой мэдээ, судалгаа, бусад баримтыг хадгалж байгаа, нэвтрэн орохыг хуулиар хориглоогүй аливаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээний болон албан байр, агуулах, зооринд болон аливаа компьютер, техник хэрэгсэл, програм хангамжид нэвтрэн орж ажлын зураг авалт, үзлэг, тооллого хийх, баримт бичиг, эд хөрөнгийг түр хугацаагаар хураах, хяналт шалгалтын ажил хийх эрхтэй.

22.2.Гадаад орны дипломат төлөөлөгчийн болон консулын газар, олон улсын байгууллагын байр, дипломат эрх ямба бүхий албан тушаалтны ажлын байр, орон сууцанд энэ хуулийн 22.1-д заасан ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

23 дугаар зүйл. Үзлэг хийх

23.1.Татварын алба нь үзлэг хийхэд дараах журмыг баримтална:

23.1.1.эрх зүйн бүрэн чадамжтай, 18 насанд хүрсэн, сонирхлын зөрчилгүй, татвар төлөгч, Татварын алба, татварын улсын байцаагчтай захирах, захирагдах ёсны харилцаагүй хөндлөнгийн гэрчийг байлцуулах;

23.1.2.үзлэгт хамрагдаж байгаа бичиг баримт, эд хөрөнгийн эзэмшигч, эсхүл түүний хууль ёсны төлөөлөгч, хэрэв боломжгүй бол тухайн нутгийн захиргааны байгууллагын төлөөлөгчийг байлцуулах;

23.1.3.үзлэг явуулсан тухай тэмдэглэл үйлдэж оролцсон болон байлцсан хүмүүсээр гарын үсэг зуруулах, хэрэв гарын үсэг зурахаас татгалзвал шалтгааныг нь тайлбарлах бололцоо олгож, тайлбарыг тэмдэглэлд хавсаргах.

23.2.Хамрагдах зүйлийн өмчлөл, эзэмшлийн ялгааг үл харгалзан Татварын алба, татварын улсын байцаагч нь үзлэг хийх эрхтэй.

24 дүгээр зүйл.Тооллого явуулах

24.1.Татварын алба нь тооллого хийхэд дараах журмыг баримтална:

24.1.1.бараа, эд хөрөнгө, бэлэн мөнгөний тооллого хийхдээ татвар төлөгч буюу түүний хууль ёсны төлөөлөгч, нягтлан бодогч, эсхүл тухайн нутгийн захиргааны байгууллагын төлөөлөгчийг байлцуулж, тооллогын бүртгэл, тэмдэглэл үйлдэх;

24.1.2.тооллогын бүртгэл, тэмдэглэлд тооллого хийсэн татварын улсын байцаагч болон тооллого явуулахад байлцсан бусад хүмүүс гарын үсэг зурах бөгөөд ийнхүү зурахаас татгалзвал шалтгааныг нь тайлбарлах бололцоо олгож, тайлбарыг тэмдэглэлд хавсаргах.

25 дугаар зүйл.Ажлын зураг авалт хийх

25.1.Татварын алба нь ажлын зураг авалт хийхэд дараах журмыг баримтална:

25.1.1.татвар төлөгчийн төлбөл зохих татварын хэмжээг тодорхойлох, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хэмжээ, орлого, зардлыг тогтоох зорилгоор ажлын зураг авалтыг урьдчилан мэдэгдэж, эсхүл мэдэгдэхгүйгээр хийх;

25.1.2.ажлын зураг авалтад холбогдох мэргэжилтэнг оролцуулж, шаардлагатай хэмжих хэрэгсэл ашиглах;

25.1.3.ажлын зураг авалтын тооцоо дүгнэлт хийж, тэмдэглэл үйлдэх, уг тэмдэглэлд байлцсан хүмүүсээр гарын үсэг зуруулах, гарын үсэг зурахаас татгалзвал шалтгааныг нь тайлбарлах бололцоо олгож, тайлбарыг тэмдэглэлд хавсаргах.

II ХЭСЭГ

ТАТВАРЫН УДИРДЛАГА ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГОРИМ

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ ТАТВАР ТӨЛӨГЧИЙГ БҮРТГЭХ, ТАТВАР НОГДУУЛАХ,ТӨЛӨХ, ТАЙЛАГНАХ

26 дугаар зүйл.Татвар төлөгчийн бүртгэл

26.1.Энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан татвар ногдох зүйл бүхий татвар төлөх, эсхүл татвар суутгах үүрэг бүхий этгээд нь татвар төлөгчөөр бүртгүүлнэ.

26.2.Татвар төлөгчийг бүртгэхдээ энэ хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан нийтлэг журмыг баримтална.

26.3.Татвар төлөгчийг бүртгэх журмыг тухайн төрлийн татварын хуулиар нарийвчлан зохицуулна.

26.4.Оршин суугч бус этгээдийг түүний оршин суугчийн сертификатыг үндэслэн бүртгэнэ

27 дугаар зүйл.Татвар төлөгчийг бүртгэх нийтлэг журам

27.1.Энэ хуулийн 26.1-д заасан татвар төлөх үүрэг бүхий этгээдийг татварын алба татвар төлөгчийн бүртгэлд бүртгэнэ.

27.2.Хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол шинээр байгуулагдсан хуулийн этгээд нь бүртгэх байгууллагаас гэрчилгээ авснаас хойш ажлын 14 өдрийн дотор харьяалагдах татварын албанд хувийн хэрэг нээлгэн татвар төлөгчөөр бүртгүүлнэ.

27.3.Татвар ногдох зүйлийг өмчлөгч, эзэмшигч, ашиглагч эсхүл татвар ногдох зүйл бүхий этгээд нь хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол уг зүйлийг өмчилж, эзэмшиж, ашиглаж эхэлснээс хойш ажлын 20 өдрийн дотор харьяалагдах татварын албанд хувийн хэрэг нээлгэн татвар төлөгчөөр бүртгүүлнэ.

27.4.Татварын алба нь татвар төлөгч бүрт регистрийн дугаарыг үндэслэн бүртгэлийн дугаар олгон хувийн хэрэг бүрдүүлж, түүнд дараах баримт, мэдээллийг хадгална:

27.4.1.татвар төлөгч хувь хүний овог, эцэг /эх/-ийн нэр, нэр, регистрийн дугаар, гэрчилгээ буюу дэвтрийн дугаар, гэрийн хаяг, харилцах утасны дугаар, цахим хаяг;

27.4.2.татвар төлөгч хуулийн этгээдийн оноосон нэр, хаяг, харилцах утасны дугаар, удирдлагын гишүүдийн товч анкет, зураг, иргэний үнэмлэхийн дугаар, цахим хаяг;

27.4.3.хуулийн этгээдийн татвар төлөгчөөр бүртгүүлсэн он, сар, өдөр, эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл;

27.4.4.үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэлгээ, газар эзэмшлийн байдал, үндсэн болон эргэлтийн хөрөнгийн хэмжээ, ажилчдын тоо зэргийн мэдээлэл;

27.4.5.хөрөнгө оруулагч болон харьяа салбар нэгжийн нэр, тоо, тэдгээрийн байршил, хаяг, харилцах утасны дугаар;

27.4.6.татвар төлөгчийн төлөх татварын төрөл, банканд дахь харилцах дансны дугаарын мэдээлэл;

27.4.7.татвар төлөгчтэй холбогдсон татварын албанаас үйлдсэн баримт бичиг;

27.4.8.тусгай зөвшөөрлийн хуулбар;

27.4.9.хуулийн этгээдийн дүрэм, гэрээ, хөрөнгийн хэмжээг тодорхойлсон баримт бичгийн хуулбар.

27.4.10.татвар төлөгч хуулийн этгээдийн эцсийн эзэмшигчийн мэдээлэл.

27.5.Татвар төлөгч хөрөнгө худалдах, бэлэглэх зэргээр өмчлөх, эзэмших эрхээ бусдад шилжүүлсэн өдрөөс хойш ажлын 20 өдрийн дотор харьяалагдах татварын албанд мэдэгдэж холбогдох өөрчлөлтийг хийлгэнэ.

27.6.Хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол татвар төлөгч нь өөрийн бүртгэлийн мэдээлэл, хувийн хэрэгт тусгагдсан зүйл өөрчлөгдөх тухай бүр өөрчлөлт орсноос хойш ажлын 20 өдрийн дотор татварын албанд мэдэгдэж, бүртгэл, хувийн хэрэгтээ өөрчлөлт хийлгэх бөгөөд дээрх мэдээллийн үнэн зөвийг татвар төлөгч хариуцна.

27.7.Энэ хуулийн 27.4-т заасан мэдээллийг татварын алба бусад хөндлөнгийн мэдээлэлд үндэслэн өөрчилж болно

27.8.Татвар төлөгчид олгосон бүртгэлийн дугаарыг татвар төлөгч этгээд татварын хууль тогтоомжийн дагуу гаргаж байгаа тайлан, мэдээ, гаалийн мэдүүлэг, төлбөрийн болон бусад шаардлагатай баримтуудад заавал тусгана.

27.9.Татвар төлөгчөөр бүртгүүлээгүй нь татвар ногдуулах, төлөх, суутгах үүрэг, түүнтэй уялдаж хүлээх хариуцлагаас чөлөөлөгдөх үндэслэл болохгүй.

27.10.Татвар төлөгч эрх бүхий байгууллагаас авсан тусгай зөвшөөрлийг холбогдох байгууллагаас авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор, уг зөвшөөрлийг хувь хүн, хуулийн этгээдийн өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтад шилжүүлсэн бол тухай бүр харьяалагдах Татварын албанд мэдэгдэж, татвар төлөгчийн гэрчилгээнд тэмдэглүүлэх;

27.11.Татвар төлөгч нь өөрийн татвар төлөгчийн нэр, хаяг, тамга, тэмдэг, улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, харилцах болон хувийн данс, гарын үсгийг бусдад ашиглуулан татвар төлөхөөс зайлсхийх боломж олгохгүй байх үүрэгтэй

27.12.Татвар төлөгч өөрийн эцсийн эзэмшигч этгээд өөрчлөгдсөн тухай мэдээллийг тухай бүр харьяалах Татварын албанд мэдэгдэх үүрэгтэй

27.13.Татвар төлөгчийг бүртгэх, бүртгэлд өөрчлөлт оруулах, бүртгэлээс хасах журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

28 дугаар зүйл.Татвар ногдуулалт, төлөлт

28.1.Татвар төлөгч холбогдох татварын хуулиар төлбөл зохих татварын ногдлоо өөрөө тодорхойлж, хуулиар тогтоосон хугацаанд төсөвт төлнө

28.2.Татвар төлөгч ногдуулалт хийхдээ энэ хуульд заасан нийтлэг журмыг баримтлах бөгөөд холбогдох хуульд заасны дагуу орлого, зарлагын гүйлгээг бүртгэх, баримтжуулах, цахим төлбөрийн баримт үйлдэх, хэвлэх, илгээх, татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд мэдээлэл дамжуулах зориулалт бүхий, нэгдсэн системд холбогдсон, стандартын шаардлага хангасан кассын машин, төхөөрөмж, компьютер, бусад дагалдах хэрэгслийг зориулалтын дагуу бүрэн ашиглаж, борлуулалтын мэдээллийг ажлын 3 хоногт багтаан татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд илгээж, бүртгүүлнэ.

28.3.Татвар төлөгч нь анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэл хөтлөөгүй, эсхүл татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн системд холбогдоогүйгээс орлого, зарлагыг нь тодорхойлох боломжгүй эсвэл татвар ногдуулах орлого, татвар ногдох орлогоос хасагдах зардлыг тодорхойлохдоо бодит бус үнэ хэрэглэсэн тохиолдолд татварын алба татварын ногдлыг шууд бусаар тодорхойлж, ногдуулна.

28.4.Татвар төлөгч татвар ногдох эд хөрөнгө, эрхийг бусдын өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтад шилжүүлсэн болон шилжүүлж авсан тухай баримтыг борлуулалт хийх тухай бүр Татварын албанд гаргаж өгөх, үүрэгтэй

28.5.Татвар төлөгч борлуулалт хийх бүр хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй.

28.6.Татвар ногдуулах, суутган авах, төсөвт төлөх үүргийг хуулиар хүлээсэн этгээдэд үүргээ гүйцэтгэснийх нь төлөө хөлс төлөхгүй.

28.7.Татварыг Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгт болох төгрөгөөр бүртгэж, ногдуулж, тайлагнаж, төлнө.

28.8.Татвар ногдуулалт, төлөлттэй холбогдсон харилцааг тухайн төрлийн татварын хуулиар нарийвчлан зохицуулна.

29 дүгээр зүйл.Татварын тайлан үйлдэх, тушаах

29.1.Татвар төлөгч татварын тайланг хуулиар тогтоосон хугацаанд, батлагдсан загвар, зааврын дагуу цахим эсхүл цаасан хэлбэрээр үйлдэж, харьяа Татварын албанд тушааж, дараах үүргийг гүйцэтгэнэ:

29.1.1.анхан шатны болон нягтлан бодох бүртгэлийг тогтоосон журам, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын дагуу төлбөрийн баримтад үндэслэн хөтөлж, татварын тайланг санхүү, аж ахуйн үйл ажиллагааны тайлан тэнцэлд үндэслэн үйлдэх;

29.1.2.татвар ногдуулах, төлөхтэй холбогдсон тооцоо, мэдээ гаргаж, тогтоосон хугацаанд Татварын албанд хүргүүлэх;

29.1.3.суутгасан татварыг хуульд заасан хугацаанд харьяа Татварын албанд үнэн зөв тайлагнах;

29.1.4.татварын тайлантай холбоотой баримт, мэдээллийг гадаад хэл дээр үйлдсэн бол монгол хэл дээр орчуулах бөгөөд ийнхүү орчуулахтай холбогдсон зардлыг татвар төлөгч өөрөө хариуцах.

29.1.5.татвар төлөгч болон түүний баримтыг бүрдүүлэх, бүртгэл хөтлөх үүрэг хүлээсэн этгээд нь уг баримт, бүртгэлийг татвар төлөх хөөн хэлэлцэх хугацаа дуустал Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт хадгалах.

29.1.6.татварын тайланд тусгах төлбөр тооцоо гадаад валютаар хийгдсэн тохиолдолд тухайн гүйлгээ хийсэн өдрийн Монголбанкны албан ханшаар тооцож төгрөгөөр илэрхийлэх.

29.2.Татварын тайлан тушаах, татвар төлөх хугацааг тухайн төрлийн татварын хуулиар тогтоох бөгөөд хуульд өөрөөр заагаагүй бол татвар төлөх, тайлагнах хугацаа адил байна.

29.3.Татвар төлөх, тайлагнах эцсийн хугацаа долоо хоног бүрийн амралт, нийтээр тэмдэглэх баярын өдөртэй давхацсан тохиолдолд түүний өмнөх ажлын өдрийг татвар төлөх, тайлагнах өдөр гэж үзнэ.

29.4.Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга шаардлагатай тохиолдолд тайлан хүлээн авах хугацааг 7 хоног хүртэлх хугацаагаар сунгаж болно

29.5.Хууль тогтоомжийн дагуу татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтөд хамрагдах татвар төлөгч татварын тайлан тушаах үүргээс чөлөөлөгдөхгүй бөгөөд уг татварын тайлан нь түүнийг тухайн төрлийн татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтөд хамруулах үндсэн баримт болно.

29.6.Татварын тайланд хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан, татвар төлөгч хувь хүн, эсхүл түүний хууль ёсны төлөөлөгч, уг тайланг гаргасан буюу гаргахад оролцсон этгээд гарын үсэг зурна.

29.7.Цахим хэлбэрээр Татварын албанд илгээсэн татварын тайланг цахим гарын үсгээр баталгаажуулсан байх бөгөөд баталгаажуулаагүй тохиолдолд цаасан хэлбэрээр Татварын албанд тушаана.

29.8.Цахим баримтыг тодорхойлох, түүнд тавих шаардлагыг тогтоох, цахим баримтыг хадгалах журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

30 дугаар зүйл.Татварын тайлан хүлээн авах, тайлангийн боловсруулалт хийх

30.1.Татварын алба татвар төлөгч татварын тайлангаа хуулиар тогтоосон хугацаанд тушааж, татвараа үнэн зөв ногдуулж, төлж байгаа эсэхэд хяналт тавина.

30.2.Татварын алба тайланг хүлээн авахдаа татвар төлөгч татварын ногдуулалт, төлөлтийг үнэн зөв тодорхойлсон эсэхийг дараах байдлаар хянаж боловсруулалт хийнэ:

30.3.тайланг батлагдсан маягт, зааврын дагуу засваргүй үйлдэж татвар төлөгч болон холбогдох бусад этгээд гарын үсгээр эсхүл тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан эсэх;

30.3.1.тайланг хуулиар тогтоосон хугацаанд тушаасан эсэх;

30.3.2.тайлангийн хавсралт баримт мэдээлэл бүрэн эсэх;

30.3.3.хуулийн этгээдийн хувьд нягтлан бодох бүртгэл, хувь хүний хувьд орлого, татварын бүртгэлийн дэвтэр болон холбогдох бусад баримтыг үндэслэн тайлангаа гаргасан эсэх;

30.3.4.нягтлан бодох бүртгэл болон татварын тайлангийн үзүүлэлтүүд хоорондоо тохирч байгаа эсэх;

30.3.5.татварын тайлан хоорондын үзүүлэлтийн дүн болон тайланд хавсаргасан баримт, мэдээллийн дүн тайлагнасан дүнтэй тохирч байгаа эсэх, тооцооны алдаа буй эсэх;

30.3.6.тайланд тусгасан татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийг хууль тогтоомжид нийцүүлэн тооцож, тодорхойлсон эсэх;

30.3.7.тайланд тусгасан татварын тооцооны үлдэгдэл болон тухайн тайлангийн хугацаанд төлсөн татварын дүн Татварын албаны бүртгэлтэй тохирч байгаа эсэх;

30.3.8.тухайн тайлангийн хугацаанд хамаарах татварын албаны бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд байгаа хөндлөнгийн мэдээлэл татварын тайлангийн мэдээлэлтэй тохирч буй эсэх.

30.4.Татварын алба энэ хуулийн 30.2-т заасны дагуу тайланг хянаж мэдээлэл зөрүүгүй тохиолдолд тайланг баталгаажуулна.

30.5.Татварын алба энэ хуулийн 30.2-т заасны дагуу тайланг хянаж зөрүү илэрвэл илрүүлснээс хойш ажлын 2 өдрийн дотор мэдээллийн зөрүүг залруулах шаардлагыг татвар төлөгчид хүргүүлнэ

30.6.Татвар төлөгч энэ хуулийн 30.4-т заасан шаардлагыг хүлээн авснаас хойш ажлын 3.өдөрт багтаан шаардлагад заасан зөрүүг арилгаж, залруулсан тайланг тушаах үүрэгтэй бөгөөд шаардлагыг үндэслэлгүй гэж үзвэл энэ тухай тайлбараа бичгээр Татварын албанд гаргана.

30.7.Энэ хуулийн 30.6-т заасны дагуу татвар төлөгчөөс ирүүлсэн тайлбарыг Татварын алба хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдөрт багтаан тайлбарт дурдсан үндэслэлийг хянаж, татвар төлөгчийн тайланг баталгаажуулж, үндэслэлгүй гэж үзвэл холбогдох мэдээллийг эрсдлийн мэдээллийн санд бүртгэнэ

30.8.Татварын тайланг татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэхэд энэ хуульд заасан журмыг баримтална.

30.9.Татварын нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн болон татварын тайлангийн зөрүүг зохицуулахтай холбоотой тайлангийн маягт, заавар, аргачлал, журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална

31 дүгээр зүйл.Татварын тайланд залруулга хийх

31.1.Татвар төлөгч татварын тайланг тухайн татварын жил болон дараагийн татварын жилд багтаан залруулж болно

31.2.Өмнөх татварын жилийн татварын тайлангийн ногдлыг бууруулах залруулга хийх бол татварын хяналт шалгалтад хамрагдсан байна.

31.3.Татварын хяналт шалгалт хийхээр татвар төлөгчид мэдэгдсэнээс хойш энэ зүйлд заасан тайлангийн залруулгыг хийхгүй

31.4.Тайлан боловсруулалтаар болон татвар төлөгчийн хүсэлтээр тайланд залруулга хийсэн нь хуульд заасан хугацаанд төлөөгүй татварын алдангиас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй

31.5.Тайлангийн ногдлыг бууруулах залруулга хийсэн нь түүнийг хийхээс өмнө тооцсон алдангийн хэмжээг өөрчлөх үндэслэл болохгүй

31.6.Татварын тайлан үйлдэх, тушаах, хүлээн авах, боловсруулах, тайланд залруулга хийх журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ ТАТВАРЫН БҮРТГЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН

32 дугаар зүйл.Татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сан

32.1.Татварын алба татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сантай байна Татварын алба чиг үүргээ гүйцэтгэх, мэдээлэл солилцох зорилгоор мэдээллийн систем, технологийг ашиглах бөгөөд тэдгээрийн нууцлал, найдвартай байдлыг бүрэн хангаж ажиллана.

32.2.Татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сан дараах зориулалттай байна:

32.2.1.татвар төлөгч болон татварын тайлан, ногдуулалт, төлөлт, татварын өрийг бүртгэх, хяналт тавих;

32.2.2.татварын хяналт шалгалтыг үр дүнтэй зохион байгуулах;

32.2.3.татварын хууль тогтоомжийг улсын хэмжээнд нэг мөр дагаж мөрдүүлэх;

32.2.4.Татварын албаны үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах;

32.2.5. татвар төлөгчдөд үзүүлэх бүх төрлийн үйлчилгээг шуурхай зохион байгуулах;

32.2.6. Татварын албаны үйл ажиллагаанд болон татвар төлөгчид учирч болох эрсдэлийг тодорхойлох;

32.2.7. татварын удирдлага, түүний дотор мэдээллийн удирдлагын зардлыг багасгах, хөнгөн шуурхай, үр ашигтай, ил тод тайлагналыг хангах

32.3. Татварын алба холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд төрийн бусад байгууллагуудын болон бусад гадаад, дотоод мэдээллийн эх үүсвэрийг ашиглаж болно.

32.4. Татварын алба татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сангийн мэдээллийг бүртгэх, баяжуулах, түүний аюулгүй байдал, мэдээлэл ашиглалтад хяналт тавьж ажиллана.

33 дугаар зүйл. Татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санг хөтлөх

33.1. Татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд дараах мэдээлэл хамаарна:

33.1.1. татвар төлөгчийн бүртгэл, түүний өөрчлөлтийн мэдээлэл;

33.1.2. татвар, алданги, торгуулийн нягтлан бодох бүртгэл;

33.1.3. татварын тайлан, мэдээ;

33.1.4. татварын улсын байцаагчийн үйлдсэн баримт бичиг, түүний биелэлтийн мэдээлэл;

33.1.5. татварын Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийн мэдээлэл;

33.1.6. татварын зөрчил, маргааныг хянаж шийдвэрлэсэн шүүхийн шийдвэрийн мэдээлэл;

33.1.7. холбогдох байгууллагаас ирүүлсэн мэдээлэл;

33.1.8. хууль, журмын дагуу төрийн мэдээллийн нэгдсэн сангаас авсан мэдээлэл;

33.1.9. хөндлөнгийн мэдээлэл;

33.1.10. татварын хууль тогтоомж, эрх зүйн бусад баримт бичиг;

33.1.11. Татварын албаны боловсон хүчин, төсөв, хөрөнгийн мэдээлэл;

33.1.12. татварын өр, өр барагдуулалт, хураалтын үйл ажиллагааны мэдээлэл.

33.2. Татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санг бүрдүүлэх, сангийн мэдээллийг хадгалах, хамгаалах, ашиглах, ашиглалтад хяналт тавих журмыг татварын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

33.3. Татварын алба нь энэ хуулийн 33.1.2-т заасан нягтлан бодох бүртгэлийг хууль тогтоомжид нийцүүлэн хөтлөх ба татвар төлөгч бүрийн төлбөл зохих татварын ногдол, хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, алданги, торгууль, тэдгээрийн төлөлт, өрийг анхан шатны баримтад үндэслэн татварын бүртгэлд бүрэн тусгана

34. дүгээр зүйл. Татварын албаны хөндлөнгийн мэдээллийн сан хөтлөх

34.1. Татварын алба татвар төлөгчийн талаар хөндлөнгийн мэдээлэл цуглуулж, хөндлөнгийн мэдээллийн санг бүрдүүлж, мэдээллийг татварын хяналт шалгалт,

татвар ногдуулалт, хураалт болон татвар төлөгчийн бүртгэлийн үйл ажиллагаанд ашиглана.

34.2.Татварын албаны хөндлөнгийн мэдээллийн санг бүрдүүлэх зорилгоор доор дурдсан этгээд дараах үүрэг хүлээнэ:

34.3.Арилжааны банк болон банк бус санхүүгийн байгууллага:

34.3.1.татвар төлөгч нь банк, банк бус санхүүгийн байгууллага, хадгаламж зээлийн хоршоо болон бусад банк санхүүгийн эрх бүхий байгууллагад шинээр төлбөр тооцоо, хадгаламжийн болон бусад төрлийн данс нээсэн, эсхүл өмнө нээсэн дансанд өөрчлөлт, хөдөлгөөн хийлгэсэн бол банк, санхүүгийн байгууллага нь энэ тухай мэдээллийг ажлын 3 өдрийн дотор Татварын албанд өгөх;

34.3.2.Мөнгө угаах болон терроризмын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх зорилготой байж болохуйц сэжиг бүхий гүйлгээ гарсан тухай бүр татварын албанд мэдэгдэх.

34.3.3.Татварын албанаас шаардсан мэдээллийг тухай бүр гаргаж өгөх

34.4.Цагдаагийн байгууллага:

34.4.1.Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг татвар төлөгчөөр бүртгэх, хаягийг нь тодруулахтай холбогдсон өөрт нь байгаа хувь хүний нууцад үл хамаарах мэдээ, судалгааг Татварын албаны хүсэлтээр гаргаж өгөх;

34.4.2.Галт зэвсгийн шилжилт хөдөлгөөн, хасалтын талаарх мэдээллийг нэгтгэн Татварын албанд гаргаж ирүүлэх.

34.5.Гаалийн байгууллага:

34.5.1.Гаалийн байгууллага нь татвар төлөгчийн регистрийн дугаарыг гаалийн мэдүүлэгт тусгуулж, экспорт, импортын үйл ажиллагаатай холбогдох мэдээллийг Татварын албанд тухай бүр хүргүүлэх.

34.6.Оюуны өмч, улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дараах мэдээллийг Татварын албанд тухай бүр гаргаж хүргүүлэх:

34.6.1.Монгол Улсын иргэний оршин суугаа хаяг,

34.6.2.Монгол Улсад бүртгэлтэй хөрөнгийн бүртгэл, өөрчлөлттэй холбоотой мэдээлэл.

34.6.3.Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн мэдээлэл, өөрчлөлттэй холбоотой мэдээлэл.

34.7.Гадаадын иргэн, харьяатын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага:

34.7.1.гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний оршин суугаа хаяг, Монгол улсын хилээр орсон, гарсан хугацааны болон түүнийг урьсан этгээдийн мэдээлэл, мөн тэдгээрийн хөрөнгийн бүртгэл, өөрчлөлттэй холбоотой мэдээллийг Татварын албанд тухай бүр гаргаж хүргүүлэх.

34.7.2.гадаадын хөрөнгө оруулалттай төрийн бус байгууллагын бүртгэл, өөрчлөлтийн талаарх мэдээлэл

34.7.3.Төрийн захиргааны төв, орон нутгийн бусад байгууллага, тэдгээрийн удирдлага, албан тушаалтан:

34.7.4. татварын нийгэм, эдийн засгийн ач холбогдлыг тайлбарлан таниулж, татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх нөхцөл бололцоог бүрдүүлэхэд дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх;

34.7.5. татварын хяналт шалгалтын үйл ажиллагаанд туслалцаа үзүүлж, шаардлагатай мэдээллээр хангаж, Татварын албатай хамтран ажиллах;

34.7.6. хяналт шалгалт эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтан нь албан үүргээ биелүүлэх явцад татварын хууль тогтоомжийг зөрчсөн тухай мэдээлэл олж мэдсэн, илрүүлсэн бол энэ тухай мэдээллийг Татварын албанд хүргүүлэх.

34.7.7. тусгай зөвшөөрлийн бүртгэл, өөрчлөлтийн мэдээлэл, нөөц хөрөнгө болон сангуудаас олгосон санхүүжилтийн мэдээллийг татварын албанд тухай бүр хүргүүлэх.

34.8. Татвар ногдох зүйлтэй холбоотой гэрээ, хэлцэл, гүйлгээ хийгдсэн талаарх мэдээллийг гэрээ, хэлцлийг бүртгэх чиг үүрэгтэй аливаа этгээд нь улирал тутам дараа сарын 10-ны өдрийн дотор Татварын албанд мэдээлж байна.

34.9. Санхүүгийн зохицуулах хороо, Хөрөнгийн бирж:

34.9.1. Хувьцаат компанийн хувьцаа эзэмшигчийн тархалтын тухай мэдээллийг Татварын албанд улирал тутам цахим хэлбэрээр гаргаж өгөх;

34.9.2. Хувьцаат компанийн хувьцааны борлуулалтын талаарх мэдээллийг Татварын албанд улирал тутам гаргаж өгөх;

34.9.3. Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгож буй тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн бүртгэл, өөрчлөлттэй холбоотой мэдээллийг татварын албанд тухай бүр гаргаж хүргүүлэх

34.9.4. Санхүүгийн зохицуулах хороо нь үнэт цаасны арилжааны мэдээллийг татварын албанд тухай бүр гаргаж, хүргүүлэх

34.10. Ашигт малтмал, газрын тосны газар:

34.10.1. Ашигт малтмалын болон газрын тосны чиглэлээр холбогдох мэдээллийг тухай бүр Татварын албанд, гаргаж өгөх.

34.10.2. Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч, уул уурхайн үйлдвэрлэл эрхлэгчтэй холбоотой болон стратегийн ач холбогдол бүхий ордын дэлгэрэнгүй мэдээлэл болон бусад холбогдох мэдээллийг Татварын албанд тухай бүр гаргаж өгөх.

34.11. Хил хамгаалах ерөнхий газар:

34.11.1. Монгол Улсын хилээр нэвтэрсэн иргэний талаарх мэдээллийг Татварын албаны хүсэлтийг үндэслэн тухай бүр гаргаж өгөх;

34.12. Авто тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны :

34.12.1. Монгол Улсын автотээврийн хэрэгслийн өмчлөгчийн өөрчлөлтийн талаарх мэдээллийг татварын албанд тухай бүр гаргаж хүргүүлэх.

34.13. Татвар ногдох зүйлтэй холбоотой гэрээ, хэлцэл, гүйлгээ хийгдсэн талаарх мэдээллийг гэрээ, хэлцлийг бүртгэх чиг үүрэгтэй аливаа этгээд нь улирал тутам дараа сарын 10-ны өдрийн дотор татварын албанд мэдээллэх

34.14. Монголбанк болон сорьцын алба алт тушаалтын мэдээллийг татварын албанд сар бүрийн 5-ны өдрийн дотор гаргаж бүртгүүлэх

34.15.Энэ зүйлд заасантай адилтгах бусад мэдээллийг татварын албанд гаргаж өгөх төрийн байгууллага, хуулийн этгээдийн нэр, мэдээллийн нэр төрлийг Улсын Их хурал батална.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ ТАТВАРЫН АЛБАНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

35 дугаар зүйл.Татварын албаны эрсдэлийн удирдлага

35.1.Татварын алба нь татварын харилцаанд эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлнэ.

35.2.Татварын албаны эрсдэлийн удирдлага гэж татварын харилцаанд оролцогчийн хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлэхгүй байх аливаа үйлдэл, эс үйлдэл, нөхцөл байдлыг урьдчилан тодорхойлох, шинжлэх, шалтгаан нөхцөлийг нь тогтоох, үнэлэх, улмаар шийдвэрлэх оновчтой арга замыг сонгох, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулахад чиглэсэн тасралтгүй, цогц үйл ажиллагааг хэлнэ.

35.3.Татварын алба татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сангийн мэдээллийг харьцуулан шинжлэх замаар татвар төлөгчийн болон Татварын албаны үйл ажиллагааны эрсдэлийг тооцож дараах зорилгоор ашиглана:

35.3.1.Татварын эрсдэлийг үндэслэн хяналт шалгалтад хамруулах татвар төлөгчийг сонгох.

35.3.2.Татварын алба хамгийн бага эрсдэлтэй байх зарчмыг баримтлан үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэх.

35.4.Татварын албаны эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагааны журмыг Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ ТАТВАРЫН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТ ХИЙХ

36 дугаар зүйл.Татварын ногдлыг тодорхойлох боломжгүй байх

36.1.Татвар төлөгчийн татварын ногдлыг үнэн зөв тодорхойлох боломжгүй тохиолдолд Татварын алба татвар төлөгчийн татварын ногдлыг шууд бус аргаар тооцоолж, нөхөн ногдуулалтын акт үйлдэнэ

36.2.Дараах үндэслэлээр татвар ногдлыг шууд бусаар тодорхойлно:

36.2.1.татвар төлөгч хуульд заасны дагуу тайлан, бүртгэл хөтлөөгүй;

36.2.2.татвар төлөгч тайлан, бүртгэлийг дутуу буюу буруу хөтөлсөн;

36.2.3.татвар төлөгчийн тайлан, бүртгэл алдагдсан буюу устсан;

36.2.4.татвар төлөгчийн татварын тайлангийн үзүүлэлт нь санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлттэй харьцуулахад татварын ногдол дутуу тодорхойлогдсон нь илт байгаа;

36.2.5.харилцан хамааралтай этгээдийн хооронд хийгдсэн борлуулалтад бодит бус үнэ хэрэглэсэн;

36.3.Татварын ногдлыг шууд бусаар тодорхойлохдоо дараах аргыг ашиглана:

36.3.1.бодит үнийн арга;

36.3.2.жишиг үнийн арга.

36.4. татвар төлөгчдийн хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээ нь энэ хуулийн 36.2.1-36.2.4-д заасан нөхцөлөөр тодорхойлогдох боломжгүй бол жишиг үнийн аргыг хэрэглэнэ

36.5. Харилцан хамааралтай этгээдийн хооронд хийсэн ажил, гүйлгээнд бодит бус үнэ хэрэглэсэн бол бодит үнийн аргыг хэрэглэнэ.

36.6. Татварын ногдлыг шууд бус аргаар тодорхойлох журмыг Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

36.7. Дараах харилцаа бүхий этгээдийг хооронд нь тус тус харилцан хамаарал бүхий этгээдүүд гэж тооцно:

36.7.1. Гэр бүлийн тухай хуулийн 3.1.4-д заасан гэр бүлийн гишүүд, эсхүл Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 3.1.5-д заасан хувь хүмүүс;

36.7.2. Гишүүнчлэл бүхий холбоо, сан, хоршоо, нөхөрлөл, хамтын шийдвэр гаргадаг байгууллагын гишүүд, аж ахуйн нэгжүүд;

36.7.3. Аж ахуйн нэгж, тухайн аж ахуйн нэгжийн энгийн хувьцааны тоо хэмжээ, эсхүл саналын эрхийн 20 ба түүнээс доошгүй хувийг эзэмшдэг хувь хүмүүс, аж ахуйн нэгжүүд;

36.7.4. Этгээд, тухайн этгээдийн энгийн хувьцааны тоо хэмжээ, эсхүл саналын эрхийн 20 ба түүнээс доошгүй хувийг эзэмшдэг аж ахуйн нэгжүүд;

36.7.5. Харилцан хамаарал бүхий аж ахуй нэгжүүд, тэдгээрийн энгийн хувьцааны тоо хэмжээ, эсхүл саналын эрхийн 20 ба түүнээс доошгүй хувийг эзэмшдэг хувь хүмүүс, аж ахуйн нэгжүүд;

36.7.6. Аж ахуйн нэгж, тухайн аж ахуйн нэгж хуримтлагдсан ашгаа ногдол ашиг болон бусад хэлбэрээр тараахад нийт хуримтлагдсан ашгийн хамгийн их хувийг авах эрхтэй хувь хүн, аж ахуйн нэгж;

36.7.7. Аж ахуйн нэгж, тухайн аж ахуйн нэгж татан буугдах тохиолдолд Компаний тухай хуулийн 27, 28 дугаар зүйлийн дагуу барагдуулах өр, хувьцаа эзэмшигчдэд хуваарилах эд хөрөнгийн нийт дүнгийн хамгийн их хувийг нэхэмжлэх эрхтэй хувь хүн, аж ахуйн нэгж;

36.8. Энэ хуулийн 36.7.1-36.7.6-д заасан харилцан хамааралтай этгээд, тэдгээрийг томилох эрхтэй, эсхүл тэдгээрт эрх, үүргээ итгэмжилсэн, төлөөлүүлсэн этгээд

37 дугаар зүйл. Татварын хяналт шалгалт

37.1. Татвар төлөгч татварын хууль тогтоомжид заасны дагуу төлбөл зохих татварын ногдлоо бүрэн гүйцэд тодорхойлж, хугацаанд нь төлсөн эсэхийг Татварын алба хянан шалгана.

37.2. Татварын алба татварын хяналт шалгалтыг ерөнхий болон тусгай удирдамж, томилолттой хийх бөгөөд бүрэн буюу хэсэгчилсэн хэлбэрээр олон улсын жишиг, хууль тогтоомжид нийцүүлэн хэрэгжүүлнэ

37.3. Татварын алба эрсдэлийн үнэлгээ болон татвар төлөгчийн өөрийн хүсэлтийг үндэслэн татвар төлөгчийн хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүргийн биелэлтийг хянан шалгана

37.4.татварын хяналт шалгалт хийх талаар татвар төлөгчид ажлын 10-аас доошгүй өдрийн өмнө урьдчилан мэдэгдэнэ

37.5.Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга нь татвар төлөгчийн улс, орон нутгийн төсөвт оруулж буй орлогын хэмжээ, татварын төрөл, үйл ажиллагааны чиглэлийг харгалзан хяналт шалгалтын харьяаллыг тогтоож болно.

37.6.Татварын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хянах зорилгоор татварын албаны хэрэгжүүлэх дараах ажиллагаанд энэ хуулийн 37.4 хамаарахгүй:

37.6.1.Онцгой албан татварын тэмдэгтийн тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих

37.6.2.татвар бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд холбогдсон кассын машины хэрэглээнд тавих хяналт

37.6.3.эдгээртэй адилтгах бусад

37.7.Татварын алба нь татварын улсын байцаагчийн мэргэжлийн ур чадвар, ажлын дадлага туршлага, ашиг сонирхлын зөрчилд өртөхгүй байх нөхцөлийг харгалзан татварын хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, томилгоог хийж, удирдамжийг батална.

37.8.Татварын хяналт шалгалтыг хоёр болон түүнээс дээш татварын улсын байцаагчийн бүрэлдэхүүнтэй хийж гүйцэтгэнэ.

37.9.Татварын алба нь татварын хяналт шалгалт хийх зорилгоор дараах эрх хэмжээг хэрэгжүүлэх эрхтэй:

37.9.1.татвар төлөгч болон түүний харилцагч этгээдийг үндэслэл бүхий шалтгаанаар дуудан ирүүлж, үйл ажиллагааны талаар тайлбар авах

37.9.2.энэ хуулийн 5 дугаар бүлэгт заасан нийтлэг ажиллагааг хэрэгжүүлэх

37.9.3.татварын болон нягтлан бодох бүртгэлийн тайлан, данс бүртгэл, санхүүгийн бусад баримт болон татварын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн сангийн мэдээлэлтэй холбоотой тайлбар, лавлагаа гаргуулан авах;

37.10.Татварын алба, татварын улсын байцаагч хяналт шалгалт хийхдээ дараах ажиллагааг хэрэгжүүлэхийг хориглоно:

37.10.1.энэ хуулийн 37.3-т зааснаас бусад үндэслэлээр хяналт шалгалт хийх;

37.10.2.татварын улсын байцаагч татвартай холбогдсон эрүүгийн, захиргааны хэрэг болон зөрчлийг хянан шийдвэрлэхэд шинжээчээр оролцох.

37.11.Татвар төлөгч нь татварын хяналт шалгалтад дараах эрх, үүрэгтэй байна:

37.11.1.эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлоо биечлэн эсхүл итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, мэргэшсэн зөвлөхөөрөө дамжуулан хамгаалах, татварын хяналт шалгалтад биечлэн байлцах, нотолгоо, үндэслэл гаргах;

37.11.2.татвар ногдуулалт, төлөлт, татварын хяналт шалгалтын явц, үр дүнгийн талаар тайлбар авах буюу өгөх;

37.11.3. татварын хяналт шалгалтад шаардлагатай санхүүгийн болон бусад баримтыг шаардсаны дагуу цахим болон цаасан хэлбэрээр Татварын албанд гарган өгч, татварын хяналт шалгалтад хамрагдах.

37.12. татварын алба татварын хяналт шалгалтын явцад энэ хуулийн 11.1-д заасан татвар төлөгчид хүргүүлсэн татварын албаны зөвлөмжид тусгасан асуудлаар зөвлөмж өгсөн этгээдээс тодруулга авч болно

37.13. Татварын хяналт шалгалт хийх ажиллагааны журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батлан мөрдүүлнэ.

37.14. Татварын хууль тогтоомжийг зөрчсөн тухай мэдээллийг татварын алба хүлээн авч, эрсдэл тооцоход ашиглана.

38 дугаар зүйл Нөхөн ногдуулалтын акт

38.1. Татварын улсын байцаагч энэ хуулийн 16.3, 19.4, 36.1, 37.1-д заасан үндэслэлээр нөхөн ногдуулалтын акт эсхүл илтгэх хуудас үйлдэх бөгөөд нөхөн ногдуулалтын акт нь тэмдэглэх болон тогтоох, илтгэх хуудас нь тэмдэглэх хэсгээс бүрдэнэ.

38.2. Нөхөн ногдуулалтын актаар татвар төлөгчийн татварын ногдлыг нэмэгдүүлэх, эсхүл бууруулах өөрчлөлт хийх бөгөөд ногдол бууруулсан зөрүүг нөхөн ногдуулалтын акт үйлдсэн татварын жилийн татварын үлдэгдлийн тооцоололд оруулан тооцно

38.3. Нөхөн ногдуулалтын акт, илтгэх хуудас нь нэгдсэн бүртгэл, дугаартай байх бөгөөд хавсралтын хамт хүчинтэй байна.

38.4. Нөхөн ногдуулалтын акт, илтгэх хуудас нь хяналт шалгалт хийсэн татварын улсын байцаагч гарын үсэг зурж, хариуцсан нэгжийн дарга хянан баталгаажуулж гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно.

38.5. Татварын алба, татварын улсын байцаагч нь албан ёсны маягтад эцэслэн баталгаажуулаагүй нөхөн ногдуулалтын актыг татвар төлөгчид урьдчилан танилцуулахгүй

38.6. Нөхөн ногдуулалтын акт, илтгэх хуудсыг хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш ажлын 7 хоногийн дотор гардуулж, гардуулсан тухай тэмдэглэл үйлдэх бөгөөд гардуулснаас хойш нөхөн ногдуулалтын актад засвар хийхийг хориглоно.

38.7. Татвар төлөгч, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь нөхөн ногдуулалтын акт, илтгэх хуудсыг энэ хуулийн 38.6-д заасан хугацаанд гардуулах боломжгүй, эсхүл гардан аваагүй бол Татварын алба уг хугацаа өнгөрснөөс хойш 7 хоногийн дотор татвар төлөгчийн хувийн хэрэгт бүртгүүлсэн хаягт шуудангаар хүргүүлнэ.

38.8. Нөхөн ногдуулалтын акт, илтгэх хуудсыг энэ хуулийн 38.7-д заасны дагуу хүргүүлснийг гардуулсанд тооцно.

38.9. Татварын улсын байцаагч нь Нөхөн ногдуулалтын актын хамт татварын хяналт шалгалтаар илрүүлсэн зөрчилтэй холбогдуулан цаашид татварын хууль тогтоомжийг зөв хэрэгжүүлэх талаар зөвлөмж өгнө

39 дүгээр зүйл Нөхөн ногдуулалтын актад гомдол гаргах

39.1. Татвар төлөгч нөхөн ногдуулалтын актыг бүхэлд нь эсхүл хэсэгчлэн хүлээн зөвшөөрөхгүй бол нөхөн ногдуулалтын актыг хүлээн авснаас хойш энэ хуулийн 41 дүгээр зүйлд заасан Маргаан таслах зөвлөлд 30 хоногийн дотор гомдол гаргаж болно.

39.2.Татвар төлөгч энэ хуульд заасан хугацаанд нөхөн ногдуулалтын актыг гардан аваагүй нь шүүхийн болон захиргааны журмаар гомдол гаргах хугацааг хуульд заасан журмын дагуу тоолоход саад болохгүй.

39.3.Татвар төлөгч энэ хуулийн 39.1-д заасны дагуу гомдол гаргасан нь ногдуулсан татвар, алданги, торгууль төлөхийг зогсоох үндэслэл болохгүй

39.4.Татварын алба нь татварын улсын байцаагчийн үйлдсэн нөхөн ногдуулалтын акт болон шийтгэлийн хуудсын биелэлтийг хангуулж хяналт тавин ажиллана.

40 дүгээр зүйл Татварын хяналт шалгалтын явцад илрүүлсэн зөрчлийг шийдвэрлэх

40.1.Татварын хяналт шалгалтыг хийх явцад Зөрчлийн тухай хуульд заасан татварын улсын байцаагчийн хариуцан шалгах зөрчил илэрсэн тохиолдолд Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу шийдвэрлэнэ

АРАВДУГААР БҮЛЭГ МАРГААН ТАСЛАХ ЗӨВЛӨЛ

41 дүгээр зүйл Маргаан таслах зөвлөл

41.1.Татварын албаны дэргэд татвар төлөгчөөс татварын нөхөн ногдуулалтын акттай холбогдуулан гаргасан гомдлыг хянан шийдвэрлэх чиг үүрэг бүхий төр, татвар төлөгчдийн төлөөлөл бүхий Татварын маргаан таслах зөвлөл /цаашид “Маргаан таслах зөвлөл” гэх/ ажиллана.

41.2.Маргаан таслах зөвлөл нь дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдээс бүрдэнэ.

41.3.Энэ хуулийн 39.1-д заасны дагуу татвар төлөгчийн гаргасан гомдлыг харьяаллын дагуу татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, аймаг, нийслэлийн Татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл тус тус шийдвэрлэнэ.

41.4.Маргаан таслах зөвлөл нь 9-11 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна Маргаан таслах зөвлөлийн ажиллах журмыг Засгийн газар батална.

41.5.Маргаан таслах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг томилохдоо тухайн байгууллагын удирдлагатай зөвшилцсөний үндсэн дээр дараах бүтэцтэйгээр байгуулна:

41.5.1.аймаг, нийслэлийн Татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд нутгийн захиргааны байгууллага, Татварын албаны төлөөлөл, татвар төлөгчийг төлөөлөх төрийн бус байгууллагын төлөөлөл;

41.5.2.татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд татварын болон хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Татварын албаны төлөөлөл, татвар төлөгчийн төлөөлөл болох төрийн бус байгууллагын төлөөлөл

41.6.Маргаан таслах зөвлөлийн гишүүн нь нягтлан бодогч, санхүүч, эдийн засагч, эрх зүйчийн аль нэг мэргэжилтэй, мэргэжлээрээ мэргэшсэн, ажлын туршлагатай байна.

41.7.Маргаан таслах зөвлөлийн дэргэд татвар төлөгчийн гомдлыг хянан шийдвэрлэх зорилгоор татварын асуудлаар дүн шинжилгээ хийх, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах чиг үүрэг бүхий хараат бус магадлагчийн баг ажиллах бөгөөд түүний ажиллах журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

41.8.Маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь тухайн шатны Татварын албаны даргаас томилогдсон татварын улсын байцаагчийн эрх бүхий этгээд байна.

41.9.Аймаг, нийслэлийн Татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тус тус томилж, чөлөөлнө

42 дугаар зүйл.Маргаан таслах зөвлөлд гомдол гаргах, шийдвэрлэх

42.1.Татвар төлөгч, эсхүл түүний эрх олгосноор татварын мэргэшсэн зөвлөх болон бусад итгэмжлэл бүхий этгээд нь нөхөн ногдуулалтын актыг татвар төлөгчид гардуулснаас хойш энэ хуулийн 39 дүгээр зүйлд заасан хугацаанд уг нөхөн ногдуулсан татварын 10 хувийг төсөвт төлсний үндсэн дээр харьяалах Маргаан таслах зөвлөлд гомдол гаргах эрхтэй бөгөөд гомдолд нөхөн ногдуулалтын актыг хүлээн зөвшөөрөхгүй байгаа үндэслэл, шалтгааныг тусгана.

42.2.Энэ хуулийн 42.1-д заасан гомдлыг дараах харьяаллын дагуу нэг шатны Маргаан таслах зөвлөл шийдвэрлэнэ:

42.2.1.аймаг, нийслэлийн Татварын албанд харьяагдах татвар төлөгчийн гомдлыг тухайн аймаг, нийслэлийн Татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл,

42.2.2.улсын төсвийн орлого, хяналт хариуцсан нэгжид харьяалагддаг татвар төлөгчийн гомдлыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл.

42.3.Маргаан таслах зөвлөл нь холбогдох нөхөн ногдуулалтын акт, ирүүлсэн гомдол болон бусад баримт бичиг, мэдээллийг хянаж, 3 хоногийн дотор харьяаллыг тогтоож, харьяаллын бус бол маргааныг холбогдох Маргаан таслах зөвлөлд энэ хуулийн 42.2-т заасан харьяаллын дагуу шилжүүлнэ

42.4.Маргаан таслах зөвлөлийг бүх гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй ирцтэйгээр хуралдуулна.

42.5.Маргаан таслах зөвлөл нь аливаа асуудлыг хуралдаанаар хэлэлцэж, магадлан хянаж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхийн саналаар шийдвэрлэнэ.

42.6.Маргаан таслах зөвлөл нь нөхөн ногдуулалтын актад хамаарах асуудлыг зөвхөн татвар төлөгчийн гомдлын хүрээнд хянан шалгаж, хуульд нийцсэн шийдвэр гаргана

42.7.Маргаан таслах зөвлөл нь нөхөн ногдуулалтын актаар ногдуулсан төлбөрийг өөрчлөх, хүчингүй болгох, хэвээр үлдээх шийдвэрийн аль нэгийг гаргах бөгөөд уг шийдвэр нь тогтоол хэлбэртэй байна

42.8.Маргаан таслах зөвлөл нь нөхөн ногдуулалтын актын талаарх гомдлын талаар цаашид тодруулах шаардлагатай гэж үзсэн бөгөөд нэмж тодруулах зүйлийн цар хүрээ нь маргаан таслах зөвлөлийн магадлан судлах боломжоос хэтэрсэн гэж үзвэл татварын улсын байцаагчийг дахин шинэ нөхөн ногдуулалтын акт гаргуулахаар буцааж болно

42.9.Маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь Маргаан таслах зөвлөлийн хэлэлцсэн асуудлууд болон гаргасан шийдвэрийн үндэслэлийн

дэлгэрэнгүй тэмдэглэлийг хөтөлж, зөвлөлийн шийдвэрийг ил тод, цахим хуудсаар тухай бүр мэдээлэх, татварын эрсдэлээс сэргийлсэн мэдээллийг тухай бүр гаргасан байна.

42.10.Маргаан таслах зөвлөл нь татвар төлөгчийн гомдол гаргаснаас хойш 30 хоногийн дотор асуудлыг шийдвэрлэж, уг шийдвэрийг татвар төлөгчид гардуулна

42.11.Маргаан таслах зөвлөл нь энэ хуулийн 42.10-д заасан шийдвэр гаргах хугацааг нэг удаа 30 хүртэлх хоногоор сунгаж болно.

42.12.Маргаан таслах зөвлөлд гомдол гаргасан татвар төлөгч нь энэ хуулийн 42.10, 42.11-д заасан хугацаанд магадлагч татварын улсын байцаагчийн шаардсан нотлох баримтыг ирүүлээгүй тохиолдолд ирүүлсэн нотлох баримтын хүрээнд маргааныг хянан шийдвэрлэнэ.

42.13.Маргаан таслах зөвлөлийн гаргасан шийдвэрийг зөвхөн шүүхийн шийдвэрээр өөрчилнө.

42.14.Татвар төлөгч нь Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй бол Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг гардуулснаас хойш 30 хоногийн дотор шүүхэд хандах эрхтэй

42.15.Татварын алба Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй бол тухайн шатны татварын албаны дарга харьяа Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг хянуулахаар шийдвэр гарснаас 30 хоногийн дотор Захиргааны хэргийн шүүхэд хүсэлт гаргаж болно.

42.16.Маргаан таслах зөвлөл нь татварын улсын байцаагчийн гаргасан захиргааны зөрчилд холбогдох гомдлыг шийдвэрлэхгүй.

42.17.Татварын улсын байцаагчийн гаргасан захиргааны зөрчил гэдэг нь хяналт шалгалтыг хийхтэй холбоотой журмыг зөрчсөн шийдвэрийг хэлэх бөгөөд энэхүү зөрчлийг дээд шатны байгууллагад шийдвэрлүүлэхээр шилжүүлнэ

АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ ТАТВАРЫН НОГДУУЛАЛТ, ТӨЛӨЛТ, ТАТВАРЫН ӨР

43 дугаар зүйл.Татвар ногдуулалт, төлөлтийн бүртгэл

43.1.Татварын алба нь татвар, торгууль, алдангийн ногдуулалт, төлөлтийг татвар төлөгч бүрээр бүртгэнэ.

43.2.Татварын алба нь татвар төлөгч бүрийн төлбөл зохих татварын ногдуулалт, төлөлт, хөнгөлөлт, чөлөөлөлт, татварын өрийг татварын тайлан болон нөхөн ногдуулалтын акт, шийтгэлийн хуудаст үндэслэн бүртгэнэ.

43.3.татварын хяналт шалгалтын үр дүнд тайлангийн ногдол буурсан тохиолдолд татварын албаны зүгээс холбогдох өөрчлөлтийг хийнэ

43.4.Татварын орлого бүртгэх, орлогын данснаас татвар хооронд суутган тооцох болон буцаан олголт хийх журмыг Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

44 дүгээр зүйл.Татварыг буцаан олгох, суутган тооцох

44.1.Татварын алба татвар төлөгчийн илүү төлсөн татварыг дараах дарааллаар шийдвэрлэнэ:

44.1.1.буцаан олгох.

44.1.2. тухайн хугацаанд төлбөл зохих бусад татварт суутган тооцох;

44.1.3. татвар төлөгч зөвшөөрвөл дараагийн хугацаанд төлөх татварт суутган тооцох;

44.2. Илүү төлсөн татварыг буцаан олгох харилцааг тухайн төрлийн татварын хуулиар нарийвчлан зохицуулж болно

44.3. Илүү төлсөн татварыг суутган тооцсон бол татварын алба энэ тухай татвар төлөгчид мэдэгдэнэ.

44.4. Энэ хуулийн 44.1.1-т заасан буцаан олголт нь төсвийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна.

44.5. Татварын алба татварын хөнгөлөлт, илүү төлөлтийг хуулийн дагуу буцаан олгох зориулалттай харилцах данстай байх ба данс хөтлөх, түүнтэй холбоотой харилцааг зохицуулах журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална

45 дугаар зүйл. Татварын өр

45.1. Доор дурдсан хугацаанд төлөөгүй татвар, торгууль, алданги (цаашид “татварын өр” гэх)-ийг татварын өрөнд хамруулна:

45.1.1. татвар төлөгчийн тайлангаар тодорхойлсон татварын хувьд татварын хууль, тогтоомжид зааснаар татвараа төлж, тайлагнасан байх ёстой өдөр;

45.1.2. тайлан боловсруулалтаар болон татвар төлөгчийн хүсэлтээр хийсэн залруулгын тайлангаар тодорхойлсон татварын хувьд залруулгын тайлан хүлээн авсан өдөр;

45.1.3. нөхөн ногдуулалтын акт, шийтгэлийн хуудсаар тогтоож татвар, алданги, торгуулийн хувьд уг шийдвэрийг гардуулснаас хойш ажлын 15 өдөр;

45.1.4. татварын хууль тогтоомжоор тайлагнадаггүй татварын хувьд татварын хууль тогтоомжоор татвараа төлсөн байх ёстой өдөр.

45.2. Нөхөн ногдуулалтын акт, шийтгэлийн хуудсыг дээд шатны байгууллага, маргаан таслах зөвлөл, шүүхийн шийдвэрээр эцэслэн тогтоосон тохиолдолд энэ хуулийн 44.1.3-т заасан өрийн хэмжээг уг шийдвэрт үндэслэн өөрчилнө

46 дугаар зүйл. Татварын нэхэмжлэх

46.1. Татварын алба энэ хуулийн 45 дугаар зүйлд заасан татварын өрийг төлүүлэхээр татварын нэхэмжлэх (цаашид “нэхэмжлэх” гэх)-ийг татвар төлөгчид хүргүүлэх бөгөөд түүнд дараах зүйлийг тусгана:

46.1.1. татвар төлөгчийн нэр;

46.1.2. татвар төлөгчийн бүртгэлийн дугаар;

46.1.3. нэхэмжлэх хүргүүлсэн хугацаа;

46.1.4. нэхэмжлэхийг татвар төлөгчид хүргүүлснээс хойш ажлын 10 өдөрт багтаан татварын өрийг төлөх мэдэгдэл;

46.1.5. татварын өр төлөх эцсийн хугацаа, татварын өр, алдангийн хэмжээ;

46.1.6. татварын өр төлөх газар, дансны нэр, дугаар;

46.1.7. татварын өр төлөх үндэслэл;

46.1.8. татварын албанаас зайлшгүй гэж үзсэн бусад мэдэгдэл.

46.2. Татварын алба нэхэмжлэхийг татварын өр үүссэн хугацаанаас хойш ажлын 20 өдөрт багтаан татвар төлөгчид хүргүүлнэ.

46.3. Эрсдэлтэй татварын өрийг урьдчилан хураах ажиллагааг хэрэгжүүлэх тохиолдолд тухайн Татварын албаны дарга энэ хуулийн 46.1.4-т зааснаас богино хугацаа тогтоож болно

47 дугаар зүйл. Татварын өр төлөх дараалал

47.1. Татварын өрийг доор дурдсан дарааллаар барагдуулна:

47.1.1. алданги,

47.1.2. торгууль;

47.1.3. татварын үндсэн өр.

48 дугаар зүйл. Татвар төлөлтийн хөнгөлөлт

48.1. Татвар төлөгч доор дурдсан нөхцөл байдлын аль нэг шалтгаанаар татвараа төлж чадахгүй болох нь тодорхой болсон тохиолдолд тухайн төлж чадахгүй үнийн дүнгээр хязгаарлан, татвар төлөгчийн бичгээр гаргасан хүсэлтийг үндэслэн харьяа татварын албаны дарга татварын өр төлөх хугацааг 1 жил хүртэлх хугацаагаар сунгаж хөнгөлөлт үзүүлж болно:

48.1.1. татвар төлөгчийн хөрөнгө газар хөдлөлт, салхи, шуурга, үер, ус, гал түймрийн болон бусад аюулд өртөх эсхүл хулгайд алдагдсан;

48.1.2. татвар төлөгч эсхүл бусад амьжиргааны нэг эх үүсвэртэй гэр бүлийн гишүүд, садан төрлийн хүмүүс өвдөх эсхүл бэртэж гэмтсэн;

48.1.3. татвар төлөгч эрхэлж буй үйл ажиллагаагаа зогсоосон;

48.1.4. татвар төлөгчийн явуулж буй үйл ажиллагаанд их хэмжээний хохирол учирсан;

48.1.5. энэ хуулийн 48.1.1-48.1.4-д заасантай адилтгах бусад нөхцөл байдал бий болсон.

48.2. Татвар төлөгч энэ хуулийн 48.1-д заасан хөнгөлөлтийн хугацаанд татварын өрөө төлж чадахгүй хүндэтгэн үзэх нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд татвар төлөгчийн хөнгөлөлтийг сунгах хүсэлтийг үндэслэн харьяалах татварын албаны даргын шийдвэрээр дахин сунгаж болно. Сунгах хугацаа нь анхны хөнгөвчилсэн хугацааг оруулан нийт 2 жилээс илүүгүй байна.

48.3. Татварын өр төлөх хугацааны хөнгөлөлт үзүүлэхдээ дараах зарчмыг баримтална:

48.3.1. татвар төлөлтийн хугацааны хөнгөлөлтөд хамаарах татварын өрийн дүн буюу сунгасан хугацаанд хамаарах алдангийн хэмжээг оруулсан дүнтэй хангалттай дүйцэх хэмжээний барьцаа хөрөнгийг шаардах боловч татварын өрийн дүн нь 3.0 сая төгрөгөөс доош, эсхүл хөнгөлөх хугацаа нь 3 сар хүртэл татварын өрийн тухайд барьцаа хөрөнгө шаардахгүй;

48.3.2. барьцааны төрөл нь үл хөдлөх эд хөрөнгө, засгийн газрын бонд, татварын албаны даргын найдвартай гэж үзсэн компанийн бонд зэрэг үнэт цаас болон төлөөний хүний батлан даалт байх ба барьцаалах ажиллагааг Иргэний хууль, Хөдлөх

эд хөрөнгө болон эдийн бус хөрөнгийн барьцааны тухай хууль, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хуулийг баримтлан хэрэгжүүлнэ;

48.3.3. татвар төлөгчийн бичгээр гаргасан хүсэлтэд татвар төлөгчийн хөрөнгийн байдал, чадавхийн нөхцөл байдлыг тэмдэглэн, түүнд үндэслэн гаргасан татварын өр хуваан төлөх хуваарийг тусгах.

48.4. Татвар төлөлтийг хөнгөлж, өр төлөх хугацааг сунгасан бол тухайн татварын өрийг барагдуулах талаар энэ хуульд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэхгүй.

48.5. Энэ хуулийн 48.1, 48.2-д заасны дагуу татварын төлөх хугацааг хөнгөлсөн тохиолдолд татварын алданги тооцохгүй

48.6. Энэ хуулийн 48.1-д зааснаар татвар төлөгч сунгасан хугацаанд татварын өрийг бүрэн төлөх боломжгүй нь тогтоогдсон, эсхүл хуваан төлөх хуваарийн дагуу татварын өрийг төлөөгүй, барьцааны өөрчлөлтийг зөвшөөрөөгүй болон түүний дараа гарах нөхцөл байдлын өөрчлөлтөөс болж хөнгөлөлтийг үргэлжлүүлэх нь зохистой бус гэж үзсэн тохиолдолд татварын албаны дарга хөнгөлөлтийг цуцалж, барьцаалсан хөрөнгөөс татварын өрийг гаргуулна

48.7. Энэ хуулийн 48.6-д заасны дагуу хөнгөлөлтийг цуцалсан тохиолдолд эхний ээлжинд үл хөдлөх эд хөрөнгө, үнэт цаас зэрэг зэрэг татвар төлөгчийн хөрөнгөөс татварын өрийг гаргуулах бөгөөд уг хөрөнгөөс гаргуулж хүрэлцэхгүй тохиолдолд батлан даагчаас татварын өрийг гаргуулах зарчим баримтална

48.8. Батлан даагчаас татварын өрийг гаргуулахдаа энэ хуулийн 52.1, 52.2-т заасны дагуу мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлнэ Батлан даагч татварын өрийг мэдэгдэх хуудаст заасан хугацаанд төлөөгүй бол энэ хуулийн 46 дугаар зүйлд заасан нэхэмжлэхийг хүргүүлэх бөгөөд батлан даагч нь нэхэмжлэхэд заасан хугацаанд татварын өрийг төлөөгүй бол татварын өр хураах ажиллагааг эхлүүлнэ.

48.9. Татварын өр төлөлтийн хугацааны хөнгөлөлтийг зөвшөөрсөн болон цуцалсан талаар татварын албаны даргын шийдвэрийг татварын өртэй этгээдэд мэдэгдэх бөгөөд энэ тухай маягтын агуулга, загварыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална

49 дүгээр зүйл. Эрсдэлтэй татварыг урьдчилан хураах үйл ажиллагаа

49.1. Доорх нөхцөл байдлын аль нэг нь үүссэн бөгөөд татвар төлөгч татварын өрөө хугацаандаа төлж барагдуулахгүй нь тодорхой болсон бол татварын албаны даргын шийдвэрээр татварын өр хураах үйл ажиллагааг урьдчилан хэрэгжүүлж болно:

49.1.1. татвар төлөгчийн хөрөнгөнд албадан гүйцэтгэх үйл ажиллагаа (шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа, барьцаат эрхийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, татварын өр хураах үйл ажиллагаа хамаарна) эхэлсэн, эсхүл татвар төлөгчтэй холбоотой дампуурлын хэрэг үүссэн;

49.1.2. татвар төлөгч татан буугдах шийдвэр гарсан;

49.1.3. татвар төлөгч Монгол Улсад оршин суух хаяггүй болох;

49.1.4. татвар төлөгч хууль бус үйлдлээр татвар төлөхөөс зайлсхийх, эсхүл зайлсхийхийг оролдох, татварын буцаан олголт авах, эсхүл авахыг оролдох, залилангийн шинжтэй үйлдлээр хөрөнгөө шилжүүлэх, санаатайгаар дампуурах зэргээр татварын өр барагдуулах ажиллагаанаас зугтаах, эсхүл зугтаахыг оролдсон нь тодорхой болсон

49.2.Татварын өрийг урьдчилан хураах нэхэмжлэхийг хүргүүлж, урьдчилан хураахаар заасан хугацаанд бүрэн төлөгдөөгүй тохиолдолд татварын өр хураах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ

АРВАН ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ТАТВАРЫН ӨР ХУРААХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

50 дугаар зүйл Татварын өр хураах үйл ажиллагаа

50.1. Энэ хуульд заасан журмаар тогтоож, сунгасан хугацаанд төлөөгүй татварын өрийг татварын алба хураах бөгөөд доор дурдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

50.1.1. татвар төлөгчийн хөрөнгийг битүүмжлэх;

50.1.2. бусад хуульд тогтоомжид заасан эрх хязгаарлах болон түдгэлзүүлэх арга хэмжээ авах;

50.1.3. Татварын алба татвар хураах үйл ажиллагааны нөхцөл байдлаас хамааруулан хөрөнгө битүүмжлэх ажиллагааг дарааллаар нь, эсхүл зэрэгцүүлэн, түүнчлэн энэ хуулийн 50.1.1, 50.1.2-д заасан арга хэмжээг зэрэгцүүлэн хэрэгжүүлж болно.

50.1.4. Татварын өрийг хураах ажиллагааны зардалтай уялдуулан хялбаршуулсан журмаар барагдуулна Хялбаршуулсан журмаар барагдуулах өрийн хэмжээ, үйл ажиллагааны журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална.

51 дүгээр зүйл Татварын давуу эрхийн зарчим

51.1. Доор дурдсанаас бусад тохиолдолд татварын өрийг түрүүлж хураана:

51.1.1. Татвар төлөгчийн хөрөнгөнд шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа, барьцаат эрхийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа болон татварын албаны хэрэгжүүлсэн татварын өр хураах үйл ажиллагааны зардал

51.1.2. Барьцаа, ипотекийн барьцааны эрх болон түрүүлж хураах эрхийн давуу эрх

51.2. Татвар төлөгчийн хөрөнгийг татварын өр хураах үйл ажиллагааны дагуу борлуулсан бол тухайн өр хураах үйл ажиллагаанд хамаарах зардал нь энэ хуулийн 51.1-д зааснаас үл хамааран татвар болон бусад авлагаас давуу эрхтэй

51.3. Онцгой албан албан татвар болон автобензин, дизелийн түлшний албан татвар ногдох эд зүйлсийг татвар хураах үйл ажиллагааны дагуу борлуулсан бол онцгой албан татвар, автобензин, дизелийн түлшний албан татварыг энэ хуулийн 51.1.2-т зааснаас үл хамааран бусад татвар болон авлагаас түрүүлж хураана

51.4. Барьцаа, ипотекийн барьцааны эрх болон түрүүлж хураах эрхийн давуу эрхийн тухайд дараах зарчмыг баримтална:

51.4.1. татвар төлөгчийн хөрөнгө барьцаа, ипотекийн барьцааны эрхтэй үед, эсхүл тухайн хөрөнгө нь авлагын давуу эрхтэй (барьцаа, ипотекийн барьцааны эрхээс түрүүлж хураах авлагын давуу эрх болон хураах дараалал нь тодорхой нөхцөл бүхий бүртгэгдсэн барьцаа, ипотекийн барьцааны эрхээс түрүүлж хураах авлагын давуу эрх хамаарна) бол татварыг татварын өр хураах үйл ажиллагааны зардал, барьцаа, ипотекийн барьцааны эрх болон авлагын давуу эрх зэрэг барьцаат эрхийн дараа хураана;

51.4.2.бүртгэх боломжтой барьцаанаас бусад барьцааны хувьд тухайн барьцааны эрхтэй этгээд албадан гүйцэтгэх ажиллагааг хэрэгжүүлж буй байгууллагад түрүүлж хураах үндэслэлийг нотолсон тохиолдолд энэ зүйлийн 51.4.1-д заасан давуу эрх үйлчилнэ;

51.4.3.энэ хуулийн 51.4.2-д заасан нотолгоонд үнэт цаасны барьцаанаас бусад барьцааны хувьд баталгаа нь гэрчилгээ, бүртгүүлсэн газар эсхүл нотариатаар баталгаажуулсан огноо, тамга, тэмдэг бүхий гэрээ хамаарна;

51.4.4.бүртгэлгүй авлагын давуу эрхийн хувьд албадан гүйцэтгэх ажиллагааг хэрэгжүүлж буй байгууллагад тухайн авлагын давуу эрхийг нотолсон тохиолдолд энэ зүйлийн 51.4.1-д заасан давуу эрх үйлчилнэ.

52 дугаар зүйл дугаар зүйл Татвар төлөх хоёрдогч этгээдийн үүргийн нийтлэг зарчим

52.1.Татварын албаны дарга татвар төлөгчийн татварыг татвар төлөх хоёрдогч үүрэг бүхий этгээдээс гаргуулахдаа тухайн этгээдэд дор дурдсан агуулгыг тусгасан мэдэгдэх хуудсаар мэдэгдэнэ:

52.1.1.татвар төлөгчийн нэр, татварын төрөл, татвар төлөх эцсийн хугацаа, татварын дүн;

52.1.2.татварын тайлант хугацаа;

52.1.3.энэ хуулийн 52.1.1-д заасан татварын дүнгээс татвар төлөх хоёрдогч үүрэг хүлээсэн этгээдээс гаргуулах гэж буй татварын үнийн дүн, төлөх эцсийн хугацаа, төлөх газар, дансны нэр, дугаар.

52.2.Энэ хуулийн 52.1.2-т заасан татвар төлөх эцсийн хугацаа нь мэдэгдэх хуудас хүргүүлснээс хойш ажлын 20 өдөр байна

52.3.Татвар төлөх хоёрдогч үүрэгтэй этгээд татвараа энэ хуулийн 52.2-д заасан хугацаанд бүрэн төлөөгүй бол татварын албаны дарга эрсдэлтэй татварын өрийг урьдчилан хураах үйл ажиллагааг явуулахаас бусад тохиолдолд нэхэмжлэх хүргүүлнэ.

52.4.Энэ хуулийн 48, 49 дүгээр зүйлийн татвар төлөлтийн хөнгөлөлт, эрсдэлтэй татварын өрийг урьдчилан хураах ажиллагаа нь татвар төлөх хоёрдогч үүрэгтэй этгээдийн хувьд хүчин төгөлдөр үйлчилнэ

52.5.Хөрөнгийн үнэ цэнэ огцом буурах магадлалтайгаас бусад тохиолдолд татварын өрийг татварын өртэй этгээдийн хөрөнгөөс гаргуулахаас өмнө татвар төлөх хоёрдогч үүрэгтэй этгээдийн хөрөнгөөс гаргуулах ажиллагааг хэрэгжүүлж болохгүй.

52.6.Татвар төлөх хоёрдогч үүрэгтэй этгээд төсөвт төлсөн татварын өрийг өртэй этгээдээс нэхэмжлэх эрхтэй.

52.7.Татварын өрийг хоёрдогч этгээдээс гаргуулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална

53 дугаар зүйл Татан буулгагчийн татвар төлөх хоёрдогч үүрэг

53.1.Хуулийн этгээд татан буугдахдаа төлбөл зохих татвараа төлөхгүйгээр үлдсэн хөрөнгөө хуваарилсан болон шилжүүлсэн бөгөөд тухайн хуулийн этгээдэд татварын өр хураах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсэн ч хураах ёстой татварын үнийн дүнд хүрэлцэхгүй нь тодорхой байгаа бол татан буулгагч болон үлдэгдэл хөрөнгийг хуваарилан, шилжүүлэн авсан этгээд татвар төлөх хоёрдогч үүргийг хүлээнэ.

53.2.Татан буулгагч нь хуваарилсан болон шилжүүлсэн хөрөнгийн үнийн дүнгийн хэмжээгээр, үлдэгдэл хөрөнгийг хуваан болон шилжүүлэн авсан этгээд тухайн хөрөнгийн хэмжээгээр татвар төлөх үүрэгтэй.

54 дүгээр зүйл Үйл ажиллагааг шилжүүлэн авсан тусгай хамаарал бүхий этгээдийн татвар төлөх хоёрдогч үүрэг

54.1.Татвар төлөгч нь амьжиргааны нэг эх үүсвэр бүхий гэр бүлийн гишүүн, тусгай хамааралтай хувь хүн эсхүл хамтарсан компани зэрэг хууль тогтоомжид заасан этгээдэд үйл ажиллагаагаа шилжүүлсэн бөгөөд тухайн шилжүүлж авсан этгээд татвар төлөгчтэй ойролцоо эсхүл ижил төрлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа тохиолдолд татвар төлөгчийн үйл ажиллагаанд хамаарах татварын өр үүссэн бөгөөд тухайн татварын өрийг хураах үйл ажиллагаа явуулсан ч хураах ёстой татварын үнийн дүнд хүрэлцэхээргүй нь тодорхой болсон бол үйл ажиллагааг хүлээн авсан этгээд татвар төлөх хоёрдогч үүрэг хүлээнэ.

54.2.Энэ хуулийн 54.1-д заасан татвар төлөх хоёрдогч үүрэгтэй этгээд нь шилжүүлж авсан хөрөнгийн үнийн дүнгийн хэмжээгээр татвар төлөх үүрэгтэй

54.3.Татвар төлөгчийн тухайн татвар төлөх хуулийн хугацаанаас нэг жилийн өмнө шилжүүлсэн үйл ажиллагаанд татвар төлөх хоёрдогч үүрэг үүсэхгүй

54.4.Энэ хуулийн 54.3-т заасан татвар төлөх хуулийн хугацаа гэдэгт татварын хуулийн дагуу татвараа төлөх эсхүл тайлан боловсруулалт болон засварласан тайлан, нөхөн ногдуулалтын акт, урьдчилан хураалт, татвар төлөлтийн хөнгөлөлт, татварын нэхэмжлэхэд заасан татвар төлөх эцсийн хугацаа хамаарахгүй

55 дугаар зүйл Үнэгүй эсхүл хэт бага үнээр өмчлөх эрхий шилжүүлэн авсан этгээдийн татвар төлөх хоёрдогч үүрэг

55.1.Татварын өртэй этгээдийн хөрөнгөөс татвар хураах үйл ажиллагааг явуулсан ч хураавал зохих татварын үнийн дүнд хүрэхгүй болох нь тогтоогдож, энэхүү нөхцөл байдал нь тухайн татварын хуулийн хугацаанаас нэг жилийн өмнөх өдрөөс хойш татварын өртэй этгээд хөрөнгөө үнэгүй эсхүл хэт бага үнээр бусдад шилжүүлсэн, бусдаас авах авлагаа хүчингүй болгосон болон бусад гуравдагч этгээдэд ашигтай байдлыг бий болгосноос шалтгаалсан бол эдгээр үйл ажиллагаанаас эрх олж авсан эсхүл үүргээс чөлөөлөгдсөн этгээдийн хүртсэн бодит ашгийн хэмжээгээр хязгаарлан эдгээр этгээд нь тухайн үйл ажиллагааны үед тухайн татвар төлөгчийн гэр бүл болон тусгай хамаарал бүхий этгээд бол эдгээр үйл ажиллагаагаар хүртсэн ашгийн хэмжээгээр татвар төлөх хоёрдогч үүргийг хүлээнэ

55.2.Энэ хуульд заасан сүүлийн нэг жил гэдэгт тухайн татварыг төлөх хуулийн хугацаанаас өмнөх нэг хүртэл жил хамаарна

56 дугаар зүйл Хамтарсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн татвар төлөх хоёрдогч үүрэг

56.1.Доор дурдсан этгээдийн татвар төлөгчийн үйл ажиллагааг явуулахад зайлшгүй хэрэгтэй хөрөнгийг эзэмшдэг бөгөөд тухайн хөрөнгөөс гарах ашиг нь татвар төлөгчийнх болдог тохиолдолд татвар төлөгчийн хамтран явуулдаг үйл ажиллагаанд хамаарах татварын өр үүсэн бөгөөд татварын өр хураах үйл ажиллагаа явуулсан ч хураах ёстой татварын үнийн дүнд хүрэлцэхээргүй нь тодорхой болсон бол тухайн дурдсан этгээдийн тухайн хөрөнгөөр хязгаарлан татварын өр төлөх хоёрдогч үүрэг хүлээнэ:

56.1.1. татвар төлөгч нь хувь хүн бол тухайн этгээдийн амьжиргааны нэг эх үүсвэр бүхий этгээд болон бусад тухайн үйл ажиллагааны орлогоос хүртэж буй гэр бүлийн гишүүд;

56.1.2. татвар төлөгч нь тухайн нөхцөл байдлын үед хамтарсан компани байх тохиолдолд түүний үндсэн эцсийн эзэмшигч болон компаний ажилтан;

57 дугаар зүйл. Хөрөнгө битүүмжлэх журам

57.1. Татвар төлөгчийн хөрөнгийг битүүмжлэхэд дараах журмыг баримтална.

57.1.1. татвар төлөгчийн хөрөнгийн байдлыг тогтоох;

57.1.2. татвар төлөгчийн хөрөнгийг битүүмжлэх;

57.1.3. битүүмжилсэн хөрөнгийн дуудлага худалдаа.

58 дугаар зүйл. Татвар төлөгчийн хөрөнгийн байдлыг тогтоох

58.1. Татварын улсын байцаагч татварын өр барагдуулах үйл ажиллагаа хэрэгжүүлэхийн тулд татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийн байдлыг дараах аргаар тогтооно:

58.1.1. татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийн байдлын талаар асуулга явуулах;

58.1.2. татварын албаны мэдээллийн санд үндэслэн татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийн байдлыг тогтоох;

58.1.3. татварын өртэй этгээдийн ажлын байранд үзлэг, тооллого явуулах;

58.1.4. татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийн өмчлөл, эзэмшил, ашиглалтыг гуравдагч этгээдийн мэдээлэлд үндэслэн тогтоох

58.2. Энэ хуулийн 58.1.1-д заасны дагуу дараах этгээдэд асуулга явуулж, шаардлагатай бол тухайн этгээдийн хөрөнгөтэй холбогдсон бичиг баримтыг шалгаж болно:

58.2.1. Татварын өртэй этгээд;

58.2.2. Татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийг эзэмшигч гуравдагч этгээд, эсхүл тухайн хөрөнгийг эзэмшиж байгаа гэж үзэх хангалттай шалтгаан бүхий гуравдагч этгээд;

58.2.3. Татварын өртэй этгээдтэй авлага эсхүл өглөгийн харилцаатай этгээд, татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийг авсан гэж үзэх хангалттай шалтгаан бүхий этгээд;

58.2.4. Татварын өртэй этгээдийн хувь нийлүүлсэн, хөрөнгө оруулсан хуулийн этгээд

58.3. Энэ хуулийн 58.1.3-д заасан үзлэг, тооллогыг явуулахдаа энэ хуулийн 23, 24 дүгээр зүйлд заасан үзлэг, тооллого явуулах журмыг баримтална

58.4. Энэ хуулийн 58.1.4-т заасан хөрөнгийн шаардлагатай мэдээллийг холбогдох байгууллагаас гаргуулж авна

58.5. Татварын улсын байцаагч татварын өр хураах үйл ажиллагааг явуулахдаа нуусан хөрөнгийг илрүүлэх зорилгоор татварын өртэй этгээдийн оршин суугаа газар болон тухайн хөрөнгийг нуусан газарт үзлэг хийж болно.

58.6.Татварын улсын байцаагч үзлэг хийх шаардлагатай бол татварын өртэй этгээд болон гуравдагч этгээдээр хаалга, сейф, бусад агуулах савыг онгойлгуулах, эсхүл өөрөө онгойлгох зорилгоор шаардлагатай арга хэмжээг авч болно.

58.7.Үзлэг хийх хугацаа, байлцах этгээд, үзлэг хийхэд хамааралтай бусад асуудлыг энэ хуулийн 23, 24 дүгээр зүйлд нийцүүлэн гүйцэтгэнэ

58.8.Үзлэг тооллогын үед илэрсэн бэлэн мөнгийг татварын өрийн хэмжээгээр хязгаарлан хураан авна

59 дүгээр зүйл.Хөрөнгө битүүмжлэх нөхцөл

59.1.Дараах тохиолдолд татварын алба татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийг битүүмжилнэ

59.1.1.татварын өртэй этгээд нэхэмжлэхэд хамаарах татварыг, нэхэмжлэхэд заасан хугацаанд өрийг бүрэн төлөөгүй бол;

59.1.2.татвар төлөгч урьдчилан хураахтай холбоотой татварыг нэхэмжлэхэд заасан хугацаанд бүрэн төлөөгүй;

59.1.3.нас барсан хүний татварыг залгамжлан авсан өв залгамжлагч нэхэмжлэхэд хамаарах хугацаанд татвараа бүрэн төлөөгүй;

59.1.4.татвар төлөх хугацаанаас хойш нэхэмжлэх хүлээн авсан татвар төлөгчийн хувьд энэ хуулийн 49.1-д заасан нөхцөл байдал үүссэн

59.2.Татварын алба татварын өртэй этгээдийн энэ хуулийн 59.3-т зааснаас бусад хөрөнгийг битүүмжилнэ

59.3.Дараах хөрөнгийг битүүмжлэхийг хориглоно

59.3.1.татвар төлөгч, түүний гэр бүлийн гишүүдийн өдөр тутамд хэрэглэх хувцас, хэрэглэл;

59.3.2.удаан хадгалах боломжгүй, түргэн муудах хүнсний бүтээгдэхүүн;

59.3.3.хуучирч элэгдэн хэрэгцээ хангахгүй болсон эд зүйл;

59.3.4.татвар төлөгчийн байнга амьдран суугаа зөвхөн нэг орон сууц болон хүйтний улиралд хэрэглэж буй түлээ, нүүрс

59.4.Хөрөнгө битүүмжлэх, түүнтэй холбогдох харилцааг зохицуулах журмыг Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална

60 дугаар зүйл.Хөрөнгө битүүмжлэхэд баримтлах зарчим

60.1.Татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийг битүүмжлэхдээ барьцааны эрхгүй хөрөнгөөс эхлэн битүүмжлэх зарчим баримтална.

60.2.Энэ хуулийн 60.1-д заасан барьцааны эрхгүй хөрөнгө татварын өрийг барагдуулж хүрэлцэхгүй тохиолдолд барьцааны эрхтэй хөрөнгийг битүүмжилж болно.

60.3.Татварын өртэй этгээдийн Татварын албанд ирүүлсэн хүсэлтийг үндэслэн битүүмжилсэн хөрөнгийг татварын өрийг барагдуулах боломжтой, түргэн борлогдох болон гуравдагч этгээдийн эрхийн үйлчлэлгүй хөрөнгөөр сольж болно.

60.4.Татварын алба татвар хураалтын зардал бага байх, хөрвөх чадвар өндөртэй хөрөнгийг түрүүлж битүүмжлэх замаар татварын өрийг хураана

60.5.Татварын өр хураахад шаардлагатайгаас бусад хөрөнгийг битүүмжилж болохгүй.

60.6.Битүүмжлэх хөрөнгийн үнийн дүн нь битүүмжлэх болон борлуулах үйл ажиллагааны зардал, тухайн татварын өрөөс өмнө хураагдах барьцааны эрх бүхий гуравдагч этгээдэд төлөх өрийн нийлбэр дүнд хүрэхгүй болох нь тодорхой байгаа тохиолдолд тухайн хөрөнгийг битүүмжлэхгүй.

60.7.Татварын байцаагч татварын өртэй этгээдийн хөрөнгийг битүүмжилсэн бол битүүмжлэх актыг үйлдэнэ Битүүмжилсэн хөрөнгө нь хөдлөх хөрөнгө, үнэт цаас, гуравдагч өглөгтэй этгээд бүхий биет бус хөрөнгийн эрх байгаа тохиолдолд хуулбарыг татварын өртэй этгээдэд хүргүүлнэ

61 дүгээр зүйл.Хөдлөх эд хөрөнгө болон үнэт цаасны битүүмжлэл

61.1.Хөдлөх эд хөрөнгө, үнэт цаасыг битүүмжлэхдээ татварын улсын байцаагч тухайн хөрөнгийг эзэмшиж үйл ажиллагааг явуулах бөгөөд хөрөнгө битүүмжлэх акт үйлдэнэ Битүүмжлэлийн үйлчлэл нь татварын улсын байцаагч хөрөнгийг эзэмшсэнээр үүснэ.

61.2.Татварын улсын байцаагч мөнгөн хөрөнгийг битүүмжилсэн тохиолдолд тухайн үнийн дүнгийн хэмжээгээр хязгаарлан татварын өртэй этгээдээс битүүмжлэлд хамаарах татварын өрийг хураасан гэж үзнэ.

61.3.Үнэт цаас битүүмжилсэн тохиолдолд татварын улсын байцаагч тухайн үнэт цаасанд хамаарах мөнгөн авлагыг хурааж болно Үнэт цаасанд хамаарах мөнгөн авлагыг хураахдаа тухайн хураасан үнийн дүнгээр хязгаарлан татварын өртэй этгээдээс битүүмжлэлд хамаарах татварын өрийг хураасан гэж үзнэ.

61.4.Татварын өртэй этгээдийн хөдлөх эд хөрөнгө болон үнэт цаасыг гэр бүлийн гишүүн, харилцан хамааралтай этгээдээс бусад гуравдагч этгээд эзэмшдэг бөгөөд тухайн гуравдагч этгээд нь шилжүүлэхээс татгалзсан тохиолдолд битүүмжилж болохгүй

61.5.Татварын өртэй этгээдэд гуравдагч этгээдийн эзэмшилд байгаагаас өөр хөрөнгөгүй эсхүл татварын өрийг бүрэн барагдуулах боломжтой хөрөнгөгүй тохиолдлоор хязгаарлан татварын албаны дарга тухайн гуравдагч этгээдэд заасан хугацаанд хөдлөх эд хөрөнгө, эсхүл үнэт цаасыг татварын улсын байцаагчид шилжүүлэх тухай бичгээр үүрэг болгож, энэ тухай татварын өртэй этгээдэд мэдэгдэнэ.

61.6.Энэ хуулийн 61.5-д заасны дагуу гуравдагч этгээд хөрөнгийг шилжүүлээгүй тохиолдолд татварын улсын байцаагч тухайн хөдлөх эд хөрөнгө,үнэт цаасыг битүүмжилж болно.

61.7.Хөрөнгө шилжүүлэх үүрэг хүлээн авсан гуравдагч этгээд нь татварын өртэй этгээдтэй гэрээ байгуулсан түрээсийн эрх, үнэгүй түрээслэх эрх болон бусад хөдлөх эд хөрөнгийг ашиглах эсхүл ашиг орлого олох эрхэнд суурилсан эзэмшлийн эрхтэй тохиолдолд гэрээгээ цуцлах эсхүл гэрээгээ цуцлахгүйгээр 3 сараар хязгаарлан тухайн хөдлөх хөрөнгийг ашиглах, ашиг орлого олохоо үргэлжлүүлэх 2 нөхцөлөөс аль нэгийг нь сонгох боломжтой.

61.8.Татварын улсын байцаагч шаардлагатай тохиолдолд битүүмжилсэн хөдлөх эд хөрөнгө, үнэт цаасыг татварын өртэй этгээд эсхүл тухайн хөрөнгийг эзэмшиж буй гуравдагч этгээдэд хадгалуулж болно Хадгалуулсан газар нь энэ хуулийн 61.1-д зааснаас үл хамааран лацдах, олон нийтэд мэдээлсэн болон бусад битүүмжлэл тодорхойлох аргаар битүүмжилсэн болохыг илэрхийлсэн тохиолдолд битүүмжлэл хүчинтэй үйлчилж эхэлсэн гэж үзнэ

61.9.Энэ хуулийн 61.8-д заасны дагуу битүүмжилсэн хөрөнгийг хадгалуулсан тохиолдолд татварын өр хураахтай холбоотой аливаа асуудал гарахгүй гэж үзвэл ашиглах эсхүл ашиг орлого олохыг зөвшөөрч болно.

61.10.Татварын улсын байцаагч биет бус үнэт цаасыг битүүмжлэх актыг тухайн үнэт цаасыг арилжих, бүртгэх, төлбөр тооцоог гүйцэтгэх, хадгалах үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хуулийн этгээдэд хүргүүлж гүйцэтгэнэ.

61.11.Үнэт цаас битүүмжилсэн тохиолдолд татварын өртэй этгээдийн ногдол ашиг хүртэх эрхийг хязгаарлаж болох бөгөөд ногдол ашиг хуваарилах эрх бүхий этгээдэд энэ хуульд заасан битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудас хүргүүлж хэрэгжүүлнэ.

61.12.Хууль тогтоомжид өөрөөр заагаагүй бол тухайн үнэт цаасыг арилжих, бүртгэх, төлбөр тооцоог гүйцэтгэх, хадгалах үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хуулийн этгээд татварын улсын байцаагчийн зөвшөөрснөөр битүүмжилсэн үнэт цаасны үнэ, төлбөрийн хэрэгсэл болох аливаа шинж чанарыг дордуулахгүйгээр шаардлагатай арилжаа хийж болно Арилжааны үр дүнд бий болсон үнэт цаас, бусад хөрөнгө нь битүүмжлэгдсэнд тооцогдох бөгөөд арилжааг гүйцэтгэсэн этгээд арилжаа хийсэн тухай татварын улсын байцаагчид мэдэгдэнэ.

62 дугаар зүйл.Авлагын битүүмжлэл

62.1.Татварын өрийг татвар төлөгчийн банкн дахь мөнгөн хөрөнгө, зээлийн эрх, даатгалын нөхөн төлбөр, цалин, тэтгэвэр, ногдол ашиг зэрэг эдгээртэй адилтгах бусад эх үүсвэрээс барагдуулах бол холбогдох гуравдагч авлагатай этгээдэд битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудас хүргүүлснээр битүүмжлэлийг хэрэгжүүлнэ.

62.2.Банкны дансны битүүмжлэлд дараах журмыг баримтална.

62.2.1.Татварын өрийг татвар төлөгчийн банкин дахь мөнгөн хөрөнгө, зээлийн эрхээс бүхэлд нь эсхүл хэсэгчлэн гаргуулах бөгөөд банкн дахь мөнгөн хөрөнгө нь татварын өрийг төлөхөд хүрэлцэхээргүй бол уг данснаас төлөгдөх шүүхийн шийдвэртэйгээс бусад зарлагын гүйлгээг бүрэн буюу хэсэгчлэн зогсоож, тухайн данснаас татварын өрийг хураана.

62.2.2.Татварын өрийг энэ зүйлийн 62.2.1-д заасны дагуу гаргуулах тухай татварын албаны мэдэгдэх хуудсанд татвар төлөгчийн нэр, мөнгөн хөрөнгийг шилжүүлэх банкны нэр, дансны дугаар, татварын өр гаргуулах үндэслэл, түүний хэмжээ, зарлагын гүйлгээг бүрэн буюу хэсэгчлэн зогсоох хугацааны тухай заана.

62.3.Авлага, цалин хөлс, бусад орлогын битүүмжлэлд дараах журмыг баримтална:

62.3.1.татварын өрийг татвар төлөгчийн авлага, цалин хөлс, тэтгэвэр, даатгалын нөхөн төлбөр, ногдол ашиг эдгээртэй адилтгах бусад эх үүсвэрээс гаргуулахаар татвар төлөгчид орлого олгож байгаа хувь хүн, хуулийн этгээд, авлагатай этгээдэд битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудас хүргүүлэх;

62.3.2.битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудсанд татвар төлөгчийн нэр, хаяг, төлбөр хийх банкны нэр, дансны дугаар, татвар төлөгчийн нэрийн өмнөөс татварын өрийг төлөх хувь хүн, хуулийн этгээдийн нэр, хаяг, төлөх ёстой татварын өрийн дүн, төлбөр хийх хуваарь, битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудсыг гардуулсан огноог тус тус заах.

62.3.3.хувь хүн, хуулийн этгээд нь битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудсыг хүлээн авмагц төлбөрийг хуваарийн дагуу суутгаж, суутгал хийснээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор мэдэгдэх хуудсанд заасан дансанд шилжүүлэх;

62.3.4. татварын өрийг шүүхийн шийдвэрийн дагуу хийгдэх суутгалаас бусад суутгал, өр төлбөрийн өмнө суутгах;

62.3.5. татвар төлөгч ажлаас халагдсан, чөлөөлөгдсөн бол хуулийн этгээд нь түүний гарсан өдрөөс хойш ажлын 7 өдрийн дотор татварын өрөнд суутгасан мөнгөний хэмжээ болон тухайн татвар төлөгчийн шилжилт хөдөлгөөний мэдээллийг мэдэгдэх хуудсанд тэмдэглэж, татварын албанд буцаах;

62.3.6. Татвар төлөгчийн цалин, хөдөлмөрийн хөлснөөс татварын өрийг хураахдаа татвар төлөгчийн гэр бүлийн гишүүдэд ногдох хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний орлоготой тэнцэх хэмжээнээс илүү гарсан хэсгийг хураана.

63 дугаар зүйл. Үл хөдлөх эд хөрөнгө, нисэх онгоц, автомашин, барилгын тоног төхөөрөмжийн битүүмжлэл

63.1. Үл хөдлөх эд хөрөнгө, нисэх онгоц, автомашин, барилгын тоног төхөөрөмж, гуравдагч этгээдэд өглөггүй биет бус хөрөнгийн эрхийг битүүмжилж, битүүмжлэх акт үйлдэнэ.

63.2. Татварын алба нь энэ хуулийн 63.1-д заасан хөрөнгийн битүүмжлэлийг битүүмжилснээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор холбогдох бүртгэлийн байгууллагад мэдэгдэж, бүртгүүлнэ

63.3. Татварын өртэй этгээд битүүмжилсэн хөрөнгийг ашиглаж болох боловч тухайн хөрөнгийн үнэ цэнэ огцом буурах магадлалтай тохиолдолд тухайн хөрөнгийн ашиглалтыг зогсооно.

63.4. Энэ хуулийн 63.1-д заасан хөрөнгийг битүүмжилж татварын өрийг барагдуулахдаа шаардлагатай гэж үзвэл хамгаалалт, хадгалалтын арга хэмжээ авч болно

64 дүгээр зүйл. Гуравдагч этгээдэд өглөг бүхий хөрөнгийн битүүмжлэл

64.1. Патентийн эрх, зохиогчийн эрх болон гуравдагч этгээдэд өглөг бүхий хөрөнгө зэрэг бүртгүүлэх шаардлагагүй хөрөнгийг Татварын алба эзэмшсэнээр битүүмжлэл хүчинтэй үйлчилж эхлэх бөгөөд шаардлагатай гэж үзвэл битүүмжилсэн хөрөнгийг татварын өртэй этгээдэд хадгалуулж болно

64.2. Энэ хуулийн 64.1-д заасныг үл хамааран тамга тэмдэг дарах, олон нийтэд мэдээлэх зэрэг бусад аргаар битүүмжилсэн тохиолдолд битүүмжлэлийг хүчинтэй гэж үзнэ.

64.3. Энэ хуулийн 64.1-д заасан хөрөнгийн битүүмжлэхэд Татварын алба тэмдэглэл үйлдэх бөгөөд тэмдэглэлд үзлэг, шалгалт явуулсан огноо, байршлыг тэмдэглэн, байлцсан этгээдээр гарын үсэг зуруулж баталгаажуулж, гарын үсэг зурахгүй тохиолдолд шалтгааныг тэмдэглэнэ

65 дугаар зүйл. Битүүмжилсэн хөрөнгийг борлуулах үйл ажиллагаа

65.1. Татварын алба татварын өр хураах зорилгоор битүүмжилсэн хөрөнгийг дуудлага худалдаагаар, эсхүл шууд гэрээгээр борлуулж мөнгийг төсөвт төвлөрүүлнэ

65.2. Татварын алба битүүмжилсэн хөрөнгийг дуудлага худалдаанд оруулах тухайгаа дуудлага худалдаа явуулахаас ажлын 10 хоногийн өмнө олон нийтэд зарлана Дуудлага худалдаанд оруулах хөрөнгөтэй холбогдсон их хэмжээний хадгалалтын зардал гарч, хөрөнгийн үнийн дүнг бууруулах магадлалтай бол дээрх хугацааг богиносгож болно.

65.3.Татварын алба битүүмжилсэн хөрөнгийг дуудлага худалдаанд оруулахдаа тухайн хөрөнгийн анхны үнийг тогтооно Хөрөнгийн анхны үнийг тогтооход мэргэжлийн байгууллага болон мэргэжилтний туслалцаа авч болно /мэргэжсэн үнэлгээчнээр хийлгэх эсэх/

65.4.Татварын өрийг хураах зорилгоор битүүмжилсэн хөрөнгийг дуудлага худалдаагаар худалдан борлуулахдаа татвар төлөгч хүсэлт гаргасан тохиолдолд түүнийг, эсхүл түүний хууль ёсны төлөөлөгчийг дуудлага худалдаанд байлцуулж болно.

65.5.Дуудлага худалдаагаар борлуулсан хөрөнгийн үнэ нь татварын өр, дуудлага худалдааны зардлаас илүү гарсан бол илүү гарсан хэсгийг татвар төлөгчид буцаан олгоно.

65.6.Шууд гэрээгээр борлуулах үйл ажиллагааг дараах нөхцөлд явуулна:

65.6.1.тухайн хөрөнгийг дуудлага худалдаагаар борлуулахад тохиромжгүй, эсхүл түргэн гэмтэж муудахаар байх;

65.6.2.хөрөнгийг тухайн өдрийн зах зээлийн үнээр борлуулах бүрэн боломжтой байх;

65.6.3.дуудлага худалдаанд оруулсан ч худалдан авах хүсэлтэй этгээд байхгүй, худалдан авах үнэ нь тооцоолсон үнийн саналд хүрэхгүй, эсхүл худалдан авагч төлбөр төлөх хугацаандаа төлбөрөө төлөөгүйгээс худалдан авах шийдвэрээ цуцалсан;

65.7.Дуудлага худалдаагаар болон шууд гэрээгээр борлуулсан хөрөнгийн үнэ нь татварын өрийг барагдуулахад хүрэлцэхээргүй бол татвар төлөгч уг татварын өрийн үлдсэн хэсгийг төлөх үүргээс чөлөөлөгдөхгүй.

65.8.Дуудлага худалдаа зохион байгуулах болон шууд гэрээгээр борлуулах үйл ажиллагааны нийтлэг журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

66 дугаар зүйл.Дуудлага худалдааны орлогыг хуваарилах

66.1.Татварын албаны дарга хөрөнгийн дуудлага худалдааны орлогыг татварын өр, хөрөнгө битүүмжлэх болон дуудлага худалдаа зохион байгуулах ажиллагааны зардал, битүүмжилсэн хөрөнгөнд хамаарах барьцааны эрх, ипотекийн эрх, эсхүл түрүүлж авах давуу эрх бүхий бусад барьцаалагчдын авлагад хуваарилна.

66.2.Битүүмжилсэн хөрөнгөнд хамааралтай барьцаа, ипотекийн эрх, түрүүлж авах давуу эрх бүхий авлагатай этгээд дуудлага худалдаагаар хөрөнгийг борлуулснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор авлага авах хүсэлтээ холбогдох нотлох баримтын дагуу тухайн татварын албаны даргад ирүүлнэ.

66.3.Татварын алба нь энэ хуулийн 66.2-т заасан хүсэлт, нотлох баримтыг үндэслэн барьцаа үүссэн дарааллаар орлогыг хуваарилан холбогдох журмын дагуу барьцаалагч этгээдэд шилжүүлнэ

66.4.Энэ хуулийн 66.3-т зааснаар хуваарилалт хийсний дагуу үлдэх хөрөнгөөс татварын өрийн хэмжээгээр төсөвт төвлөрүүлнэ

66.5.Энэ хуулийн 66.4-т заасан татварын өрийг бүрэн барагдуулсны дараа үлдэх орлогыг татвар төлөгчид буцаан олгоно.

66.6.Энэ хуулийн 66.2-т заасан хугацаанд хүсэлт, нотлох баримтыг татварын албанд ирүүлээгүй авлагатай этгээдэд дуудлага худалдааны орлогыг хуваарилахгүй

67 дугаар зүйл.Татварын өр хураах үйл ажиллагааг шилжүүлэх

67.1.Татварын алба өр хураах ёстой хөрөнгө болон өр барагдуулалт хийж буй хөрөнгө нь тухайн албаны харьяаллын гадна байвал тухайн хөрөнгө байршиж буй татварын албанд татварын өр барагдуулах үйл ажиллагааг шилжүүлж болно.

67.2.Энэ хуулийн 67.1-д заасны дагуу татварын өр барагдуулах үйл ажиллагааг шилжүүлсэн тохиолдолд шилжүүлэн авсан татварын алба тухайн татвар төлөгчид мэдэгдэнэ.

68 дүгээр зүйл.Бусад хуульд тогтоомжид заасан эрх хязгаарлах болон түдгэлзүүлэх арга хэмжээ авах

68.1.Татварын алба энэ хуульд заасан татварын өрийг хураах ажиллагааг хэрэгжүүлэхээс өмнө татварын өрийн хэмжээнээс хамаарч татвар төлөгчид сануулах байдлаар дугуй цоожлох, зорчих эрх хязгаарлах зэргээр олон нийтэд мэдээлэх, төрийн үйлчилгээг хязгаарлах арга хэмжээг авч болно

68.2.Энэ хуулийн 68.1-д заасан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Засгийн газар батална.

69 дугаар зүйл.Татварын албаны үндэслэлгүй илүү хураасан мөнгөн хөрөнгө

69.1.Нөхөн ногдуулалтын актыг хүчингүй болгосон буюу өөрчилсний улмаас бүрэн буюу хэсэгчлэн буцаан олгох татвар, торгууль, алдангийг татварын буцаан олголтын актаар баталгаажуулснаас хойш ажлын 14.өдрийн дотор буцаан олгоно

69.2.Энэ хуулийн 69.1-д заасан мөнгөн хөрөнгийг татвар төлөгч зөвшөөрвөл энэ хуулийн 44.1.2, 44.1.3-т зүйлд заасан журмаар шийдвэрлэх бөгөөд энэ нь тухайн илүү төлөлтийн дүнд энэ хуулийн 70 дугаар зүйлд заасны дагуу алданги тооцохгүй байх үндэслэл болохгүй.

70 дугаар зүйл.Алданги

70.1.Татвар төлөгчийн хуулиар тогтоосон хугацаанд төлөөгүй татварт эсхүл татварын албаны үндэслэлгүй илүү хураасан татварт тус тус алданги тооцох бөгөөд алдангийн хэмжээг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн жил бүр дараах зарчмыг үндэслэн тогтооно:

70.1.1.татвар төлөгчийн хугацаандаа төлөөгүй татварт тооцох алдангийн хэмжээг Монголбанкнаас зарласан арилжааны банкуудын зээлийн хүүгийн жилийн жигнэсэн дунджаас 20 хувиар илүү байхаар;

70.1.2.татварын албанаас үндэслэлгүй илүү хураасан татварт тооцох алдангийн хэмжээг Монголбанкнаас зарласан арилжааны банкуудын зээлийн хүүгийн жилийн жигнэсэн арилжааны банкнаас олгож байгаа зээлийн хүүгийн дундаж байхаар

70.2.Алданги тооцох хугацааг доор дурдсанаар тодорхойлно:

70.2.1.Татварын хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн татварыг төлбөл зохих өдрөөс түүнийг төлсөн өдрийг хүртэлх хоногийн тоогоор;

70.2.2.Татварын албаны илүү хураасан энэ хуулийн 70.1-д заасан мөнгөн хөрөнгийг хураасан өдрөөс эхлэн түүнийг буцаан олгох шийдвэр гарсан өдөр хүртэлх хоногийн тоогоор;

70.3.Татварын алданги, торгуульд алданги тооцохгүй.

АРВАН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБАНЫ ТОГТОЛЦОО

71 дугаар зүйл. Монголын татварын алба

71.1. Монголын татварын алба /цаашид “Татварын алба” гэх/ нь татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн татварын газар, хэлтэс, хэлтэс, тасаг, татварын улсын байцаагч, татвар хураагчаас бүрдэнэ.

71.2. Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь улсын төсвийн орлого, хяналт, мэдээллийн технологи, сургалт, татварын үйлчилгээ хариуцсан харьяа нэгжтэй байж болно.

71.3. Татварын алба нь өөрийн үйл ажиллагааг үнэлж, дүгнэх, татварын болон бусад хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих зорилгоор дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

71.4. Татварын алба нь бэлгэ тэмдэгтэй байх бөгөөд түүний загвар, хэрэглэх журмыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

72 дугаар зүйл. Татварын улсын байцаагчийн баталгаа

72.1. Татварын улсын байцаагчийн цалин хөлс нь албан тушаалын цалин, ажлын үр дүнгийн шагнал, төрийн алба хаасан хугацааны, зэрэг дэв, цол, эрдмийн зэргийн болон хууль тогтоомжид заасан бусад нэмэгдлээс бүрдэх бөгөөд албан тушаалын цалин нь эдийн засгийн хувьд бусдаас хараат бус ажиллах баталгаатай байх боломжийг хангасан байна.

72.2. Татварын улсын байцаагчид сар тутамд олгох ажлын үр дүнгийн шагналын дээд хэмжээ нь түүний албан тушаалын сарын цалингийн хэмжээнээс хэтрэхээргүй байна.

72.3. Энэ хуулийн 72.2-д заасан ажлын үр дүнгийн шагнал олгох журмыг Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

72.4. Татварын улсын байцаагч албан үүргээ гүйцэтгэж байхдаа хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан, хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон, амь насаа алдсан тохиолдолд түүнд болон түүний ар гэрт дараах буцалтгүй тусламж, албан тушаалын цалингийн зөрүүг олгоно:

72.4.1. хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан тохиолдолд эмнэлгийн чөлөөтэй байсан хугацааны тэтгэмж, албан тушаалын цалингийн зөрүү;

72.4.2. хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон тохиолдолд хөгжлийн бэрхшээлтэй болсны тэтгэвэр, албан тушаалын цалингийн зөрүү;

72.4.3. амь насаа алдсан тохиолдолд ар гэрт нь хохирогчийн 3 жилийн албан тушаалын цалинтай нь тэнцэх хэмжээний нэг удаагийн буцалтгүй тусламж.

72.5. Татварын улсын байцаагчид доор дурдсан цол олгож болно:

72.5.1. татварын жинхэнэ зөвлөх;

72.5.2. татварын итгэмжит зөвлөх;

72.5.3. татварын зөвлөх.

72.6. Татварын албаны ажилтан нь тухайн албан үүргээ гүйцэтгэхэд шаардагдах хувцас, хэрэглэлээр хангагдсан байна.

72.7.Татварын улсын байцаагчид хувцас, хэрэгсэл хэрэглэх, цол, түүний нэмэгдэл олгох журмыг Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална

73 дугаар зүйл.Татварын албаны чиг үүрэг

73.1.Татварын алба дараах үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

73.1.1.татварын хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, татвар төлөгчийг мэдээллээр ханган зөвлөгөө өгөх, сургалт сурталчилгаа явуулах;

73.1.2.татварын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;

73.1.3.төсвийн орлогыг бүрдүүлэх.

74 дүгээр зүйл.Татварын албаны үйл ажиллагааны зарчим, эрх үүрэг, хориглох зүйл

74.1.Татварын алба нь үйл ажиллагаандаа дараах зарчмыг баримтална:

74.1.1.хууль дээдлэх;

74.1.2.бусдын нөлөөнд үл автах;

74.1.3.татвар төлөгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх, түүнийг хэрэгжүүлэх боломжийг хангах, тэдэнд итгэл үзүүлэх;

74.1.4.доод шатны байгууллага нь дээд шатны байгууллагадаа шууд захирагдах.

74.2.Татвар төлөгч нь хууль тогтоомж болон Татварын албанаас гаргаж баталсан дүрэм, журам, заавар, аргачлал, маягт, зөвлөмжийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

74.3.Хувь хүн, хуулийн этгээд, албан тушаалтан нь Татварын алба, татварын улсын байцаагчаас хууль тогтоомжид заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд хөндлөнгөөс оролцож дарамт, шахалт үзүүлэхийг хориглоно.

74.4.Татварын алба, татварын улсын байцаагч энэ хуулийн 74.3-д заасныг зөрчсөн этгээдийн талаар холбогдох байгууллагад гомдол гаргаж, учирсан хохирлыг барагдуулахаар шүүхэд хандаж шийдвэрлүүлнэ.

74.5.Татварын алба, татварын улсын байцаагчийн бүрэн эрхэд хамаарах асуудлаар хуульд зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд шийдвэр гаргахыг хориглоно.

74.6.Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд татвар ногдуулах, хөнгөлөх, чөлөөлөхтэй холбогдсон асуудлаар бусдын өмнө үүрэг хүлээхийг хориглоно.

74.7.Татварын алба бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ бусдын нөлөөнд үл автан гагцхүү хууль, түүнд нийцүүлэн гаргасан эрх зүйн баримт бичгийг удирдлага болгон ажиллах бөгөөд татварын алба энэхүү үүргээ хэрэгжүүлэхгүй бол татвар төлөгч хуулиар хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхийг шаардах эрхтэй.

74.8.Татварын алба, татварын улсын байцаагч нь бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ татварын улсын байцаагчийн ёс зүйн дүрмийг баримтлан татвар төлөгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэж, тэдэнд итгэл үзүүлэн ажиллана.

74.9.Татварын алба, татварын улсын байцаагч, хураагч хуульд заасны дагуу татвар ногдуулалт, төлөлтийн байдалд хяналт шалгалт хийх, татварын ногдлыг

тодорхойлох, татвар төлөлтөд хяналт тавих, татвар хураахтай холбоотойгоос бусад асуудлаар татвар төлөгчийн үйл ажиллагаанд оролцохгүй.

74.10. татварын улсын байцаагч, хураагч нь хувийн зорилгоор татвар төлөгчтэй холбогдож түүнд аливаа хэлбэрээр зөвлөгөө өгөх, нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, тайланг гаргах, аудит хийх, татвараас зайлсхийхэд туслах, шаардахыг хориглоно

75 дугаар зүйл. Татварын албаны удирдлага, түүний бүрэн эрх

75.1. Татварын алба нэгдмэл, төвлөрсөн удирдлагатай байна.

75.2. Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын, аймаг, нийслэлийн татварын газар, хэлтэс татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын, дүүргийн татварын хэлтэс, сумын татварын хэлтэс, тасаг, татварын улсын байцаагч, хураагч нь аймаг, нийслэлийн татварын газар, хэлтсийн удирдлага доор тус тус ажиллана.

75.3. Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага бүх шатны Татварын албаны үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн удирдлага, төсөв хөрөнгөөр хангаж, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавьж ажиллана.

75.4. Аймаг, нийслэл, дүүргийн татварын газар, хэлтсийн даргыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга, тухайн шатны Засаг даргатай зөвшилцөн томилж, чөлөөлнө.

75.5. Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга болон аймаг, нийслэл, дүүргийн татварын газар, хэлтсийн даргыг санхүү, эдийн засаг, бүртгэлийн мэргэжилтэй төрийн албан хаагчдаас Төрийн албаны тухай хуульд заасны дагуу сонгон шалгаруулж томилно.

75.6. Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга нь татварын улсын ерөнхий байцаагч байх бөгөөд энэ хуулийн 74 дүгээр зүйлд заасан эрхээс гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

75.6.1. татварын алба, татварын улсын байцаагчийн бүрэн эрхийн хэрэгжилтийн ажлыг зохион байгуулалтын удирдлага болон төсөв хөрөнгөөр хангах, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих ажлыг зохион байгуулах;

75.6.2. энэ хууль болон татварын бусад хууль тогтоомжоор олгосон эрхийн хүрээнд нийтээр дагаж мөрдөх журам, заавар, аргачлал, акт, маягтын загварыг баталж мөрдүүлэх, зөвлөмж гаргах;

75.6.3. татварын улсын байцаагчийн эрх олгох, эрхийг хасах, хүчингүй болгох, түдгэлзүүлэх, сахилгын шийтгэл хүлээлгэх;

75.6.4. хууль тогтоомжоор олгогдсон бүрэн эрхийн хүрээнд тушаал гаргах;

75.6.5. татварын хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулахад оролцох, тэдгээрийг татварын албанаас хэрэгжүүлэх арга, хэлбэр, боломжийн талаарх саналаа бэлтгэж санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар дамжуулан Засгийн газар, Улсын Их Хуралд танилцуулах;

75.6.6. орлого ба хөрөнгийн татварыг давхардуулан ногдуулахгүй байх, татвар төлөхөөс зайлсхийх явдлаас урьдчилан сэргийлэх тухай олон улсын хэлэлцээрийн төсөлд санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар дамжуулан санал өгөх;

75.6.7. татварын алба, улсын байцаагчийн шийдвэрийг хуулийн хүрээнд хянан үзэж, шийдвэрийг үндэслэлгүй гэж үзвэл өөрчлөх, хүчингүй болгох;

75.6.8. татварын албаны ажилтныг томилох, чөлөөлөх, шилжүүлэх, сэлгэж ажиллуулах, шагнаж урамшуулах, сахилгын шийтгэл хүлээлгэх;

75.6.9. татварын албаны дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх;

75.6.10. хууль тогтоомжид заасны дагуу татварын мэргэшсэн зөвлөх бэлтгэх, эрх олгох ажлыг эрх бүхий байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

75.6.11. татварын улсын байцаагчийн мэргэшүүлэх сургалтыг зохион байгуулах, татварын улсын байцаагчийн эрх олгох;

75.6.12. татварын албаны төсөв, хөрөнгийг захиран зарцуулах;

75.6.13. Татварын албан хаагчийн ёс зүйн дүрмийг боловсруулж, батлах.

75.7. Татварын ерөнхий газрын дарга бөгөөд татварын улсын ерөнхий байцаагч нь энэ хуулийн 75.6 дахь хэсэгт заасан бүрэн эрхээс нийслэл, аймаг, дүүргийн Татварын албаны удирдлагад тушаалаар шилжүүлж болно

76 дугаар зүйл. Татварын алба, татварын улсын байцаагчийн үйлдэх баримт бичиг

76.1. Татварын албанаас татвар хураах, хяналт тавих, татварын шалгалт хийхтэй холбогдсон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ гаргасан шийдвэрийг мэдэгдэл, шаардах хуудас, нөхөн ногдуулалтын акт, илтгэх хуудас, тэмдэглэл, татварын буцаан олголтын акт, нэхэмжлэх, мэдэгдэх хуудас, шаардлага, төлбөрийн хуудас, зарлан дуудах хуудас битүүмжлэх хуудас, зөвлөмж болон Татварын албаны үйлдэх бусад баримт бичиг үйлдэн баталгаажуулна.

76.2. Энэ хуулийн 76.1-д заасан баримт бичигт үйлдсэн холбогдох албан тушаалтны нэр, гарын үсэг, гаргасан шийдвэр, тухайн шийдвэрийг гаргах үндэслэл, биелүүлэх хугацаа, уг баримтыг гардуулсан он, сар, өдрийг тусгана.

76.3. Энэ хуулийн 76.1-д заасан баримт бичгийг татвар төлөгчид биечлэн гардуулсан болон түүний оршин байгаа, эсхүл ажиллаж байгаа газрын хаягаар шууданд хийснээр, эсхүл цахимаар илгээснээр уг баримт бичгийг татвар төлөгчид гардуулсанд тооцох бөгөөд татвар төлөгчийн оршин байгаа газрыг холбогдох бүртгэх байгууллагад хамгийн сүүлд бүртгүүлсэн хаягаар тодорхойлно.

76.4. Энэ хуулийн 76.1-д заасан баримт бичгийг дараах үндэслэл, журмын дагуу үйлдэнэ.

76.4.1. татвар төлөгч болон бусад этгээдийг дуудан ирүүлэхэд мэдэгдэл бичих бөгөөд түүнд татвар төлөгчийн болон татварын улсын байцаагчийн нэр, гарын үсэг, Татварын албанд ирэх хугацаа, уг мэдэгдэл үйлдсэн болон гардуулсан он, сар, өдрийг тусгана;

76.4.2. татварын хууль тогтоомжийг зөрчихөд нөлөөлсөн шалтгаан, нөхцөлийг арилгуулах зорилгоор шаардах хуудас бичих бөгөөд түүнд шалгалт хийсэн холбогдох нэгжийн дарга болон татварын улсын байцаагч гарын үсэг зурж, зөрчлийн тухай тэмдэглэл, зөрчил гарахад нөлөөлсөн нөхцөл, шалтгааныг арилгаж, хариу өгөх хугацаа, уг шаардах хуудсыг үйлдсэн он, сар, өдөр, дугаарыг тусгана;

76.4.3. татвар төлөгчид хууль тогтоомжийн дагуу татварыг нөхөн ногдуулж хариуцлага хүлээлгэх, алданги тооцоход нөхөн ногдуулалтын акт үйлдэх бөгөөд түүнд хяналт шалгалт хийсэн холбогдох нэгжийн дарга болон татварын улсын байцаагч

гарын үсэг зурж, зөрчлийн тухай тэмдэглэл, шийдвэрлэсэн үндэслэл, уг актыг үйлдсэн он, сар, өдөр, дугаарыг тусгана;

76.4.4. татварын хяналт шалгалтаар татварын хууль тогтоомж зөрчөөгүй нь тогтоогдвол илтгэх хуудас үйлдэх бөгөөд түүнд шалгалт хийсэн холбогдох нэгжийн дарга болон татварын улсын байцаагч, татвар төлөгч гарын үсэг зурж, үйлдсэн он, сар, өдөр, дугаарыг тусгана

76.4.5. Татварын алба бүрэн эрхийнхээ хүрээнд татвар төлөгчийн байр, агуулахад үзлэг хийх, тооллого явуулах, ажлын зураг авалт хийх, хөрөнгө битүүмжлэх, ярилцлага хийх, нөхөн ногдуулалтын актыг гардуулахдаа тэмдэглэл үйлдэх ба түүнд хяналт шалгалт хийсэн холбогдох нэгжийн дарга болон татварын улсын байцаагч гарын үсэг зурж, тэмдэглэл үйлдсэн он, сар, өдөр, татвар төлөгчийн хаягийг тодорхой тусгаж, шаардлагатай гэж үзвэл тэмдэглэл үйлдэхэд байлцсан хүмүүсээр гарын үсэг зуруулна.

76.4.6. Татварын албаны үндэслэлгүйгээр илүү хураасан мөнгөнд алданги тооцож татвар төлөгчид олгоход татварын буцаан олголтын акт үйлдэнэ Түүнд мөнгөн дүн, алданги тооцсон хугацаа, тооцсон алдангийн дүн, илүү төлсөн мөнгө, алдангийг тусгана;

76.4.7. Татварын алба татварын өрийг төлүүлэхээр нэхэмжлэх, татвар төлөгчийн татварыг татвар төлөх хоёрдогч үүрэг бүхий этгээд, батлан даагчаас гаргуулахдаа мэдэгдэх хуудас, татварын өрийг татвар төлөгчийн хөрөнгөөс гаргуулахдаа битүүмжлэлийн мэдэгдэх хуудас бичих бөгөөд түүнд татварын өрийн хэмжээ, түүнийг төлөх эцсийн хугацаа, хугацаа, өрийг төлөх банкны данс болон татвар төлөгчийн харилцах банк болон дансны дугаар, татвар төлөгчийн болон татвар төлөгчийн нэрийн өмнөөс татварын өрийг төлөх хувь хүн, хуулийн этгээдийн нэр, хаяг, татварын улсын байцаагчийн нэр, гарын үсэг, үйлдсэн болон гардуулсан он, сар, өдөр зэрэг энэ хуульд заасан мэдээллийг тусгана;

76.4.8. Татварын алба энэ хуулийн 30 дугаар зүйлийг хэрэгжүүлэхээр шаардлага үйлдэх бөгөөд түүнд шаардлага бичсэн шалтгаан, нөхцөл, татвар төлөгчийн эсхүл түүнийг төлөөлөх эрх бүхий этгээдийн болон шаардлага үйлдсэн улсын байцаагчийн нэр, гарын үсэг, үйлдсэн болон гардуулсан он, сар, өдрийг бичнэ;

76.4.9. цалин хөлс, бусад орлогоос татварын өр гаргуулах бол татвар төлөгчид орлого олгож байгаа хувь хүн, хуулийн этгээдэд төлбөрийн хуудас гардуулах бөгөөд түүнд татвар төлөгчийн нэр, хаяг, гаргуулах татварын төрөл, өрийн хэмжээ, татварын өрийг хүлээн авах Татварын алба, банкны нэр, дансны дугаар, татварын өрийг татвар төлөгчийн өмнөөс гаргах этгээдийн нэр, хаяг, татварын улсын байцаагчийн нэр, гарын үсэг, татвар төлөгчийн хаяг, төлбөрийн хуудас үйлдсэн болон гардуулсан он, сар, өдөр, хариу мэдэгдэх хугацааг тусгана;

76.4.10. Татварын өрийг татвар төлөгчийн хөрөнгөөс гаргуулахдаа энэ хуульд заасны дагуу битүүмжлэх акт үйлдэнэ Битүүмжлэх актад битүүмжилсэн хөрөнгийн тоо хэмжээ, үнэлгээ, эзэмшил, хаяг зэргийг тусгана;

76.4.11. татварын хууль тогтоомж зөрчсөн татвар төлөгчид уг зөрчлийг цаашид гаргуулахгүй байх, хууль тогтоомжийг мөрдөж ажиллах талаар зөвлөмж үйлдэх бөгөөд түүнд татварын төлөгчийн нэр, хаяг, татварын улсын байцаагчийн нэр, хүргүүлсэн он, сар өдрийг тусгана.

76.4.12. татварын хяналт шалгалтад шаардагдах магадлагаа, баримтын хуулбар, банкны гүйлгээний хуулга зэрэг эдгээртэй адилтгах нотлох баримтыг татвар

төлөгчтэй харилцагч аж ахуйн нэгж, байгууллага, хувь хүн, санхүүгийн байгууллагаас гаргуулан авах зорилгоор зарлан дуудах хуудас үйлдэж, татвар төлөгчид хүргүүлэх бөгөөд түүнд татвар төлөгчийн нэр, хаяг, татварын улсын байцаагчийн нэр, хүргүүлсэн он, сар өдрийг тусгана.

76.5.Татварын улсын байцаагчийн үйлдэх баримт бичгийн загварыг татварын асуудал эрхэлсэн Төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

76.6.Энэ хуулийн 76.4-д заасан баримт бичгийг батлагдсан загварын дагуу дахин давтагдахгүй нэгдсэн дугаартайгаар ашиглах бөгөөд татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд заавал бүртгэнэ.

76.7.татварын алба, татварын улсын байцаагч нь энэ зүйлд заасан баримт бичгийн хэвлэмэл хуудас, маягтыг зөвшөөрөлгүй хэвлэн ашиглах, хүчингүй буюу хуурамч хуудас хэрэглэх, зориулалт бусаар ашиглахгүй.

76.8.Татвар төлөгч нь энэ зүйлд заасан шийдвэрийг биелүүлж ажиллана.

76.9.Цагдаагийн байгууллага:

76.9.1.Татварын алба, татварын улсын байцаагчаас татвар төлөгчийн байр, агуулахад нэвтрэн орох болон шалгалт, тооллого, үзлэг хийх, хөрөнгө хураах, битүүмжлэх үйл ажиллагааг хуульд заасны дагуу явуулахад хүч хэрэглэх буюу зохион байгуулалттайгаар эсэргүүцэл үзүүлсэн тохиолдолд шаардлагатай туслалцаа үзүүлж, бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх нөхцөл, бололцоогоор хангах;

76.9.2.татвар төлөхөөс зайлсхийж оргон зайлсан татвар төлөгчийн хаягийг тогтоох, эрэн сурвалжлах ажилд туслалцаа үзүүлж, хамтран ажиллах;

76.9.3.хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах байгууллагын удирдлага нь Татварын албанаас хүргүүлсэн татварын хэрэг, зөрчлийн талаарх мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд шалган шийдвэрлэх ажлыг зохион байгуулж, дүнг Татварын албанд улирал тутам бичгээр ирүүлэх, түүнчлэн өөрийн илрүүлсэн татварын хууль тогтоомжийн зөрчлийн мэдээллийг Татварын албанд хянан шалгуулахаар шилжүүлэх;

76.10.Арилжааны банк болон банк бус санхүүгийн байгууллага нь

76.10.1.банк, санхүүгийн байгууллага харилцагч татвар төлөгчийн татварын төлбөрийг татварын албанаас нэрлэсэн банканд 12 цагийн дотор, уг төлбөрийг хүлээн авсан банк нь энэ зүйлд заасан журмын дагуу тухайн өдөрт нь, хэрэв ажлын цаг дууссан бол дараагийн ажлын өдөрт багтаан Татварын албаны харилцах дансаар дамжуулан төрийн сангийн дансанд шилжүүлэх;

76.10.2.татвар төлөгчийн өр хураах ажиллагааны дагуу харилцагчийн дансны зарлагын гүйлгээг бүрэн буюу хэсэгчлэн зогсоох;

АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ БУСАД

77 дугаар зүйл.Татвар төлөгчийн гомдлыг хянан шийдвэрлэх

77.1.Татварын алба болон татварын улсын байцаагчийн гаргасан шийдвэрийн талаар татвар төлөгч нь захиргааны журмаар дараах харьяаллаар гомдол гаргаж, учирсан хохирлоо нөхөн төлүүлэх эрхтэй:

77.1.1.Татварын улсын байцаагчийн үйлдсэн нөхөн ногдуулалтын актаас бусад шийдвэртэй холбогдсон гомдлыг тухайн байцаагчийг шууд харьяалах Татварын албаны даргад;

77.1.2.Татварын албаны шийдвэрийн талаарх гомдлыг түүний дээд шатны Татварын албаны даргад;

77.1.3.Татварын албаны үйлдсэн нөхөн ногдуулалтын акттай холбогдсон гомдлыг харьяаллын дагуу Маргаан таслах зөвлөлд;

77.1.4.Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэртэй холбогдсон гомдлоо шүүхэд;

77.2.Энэ хуулийн 77.1.1, 77.1.2-т заасны дагуу гаргасан шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл татвар төлөгч нь гомдлоо шүүхэд гаргах эрхтэй.

78 дугаар зүйл.Төлөх татварын хэмжээг бууруулсан этгээдэд хүлээлгэх хариуцлага

78.1.Татвар төлөгч нь татвар төлөхгүй байх, төлөх татварын хэмжээг бууруулах эсхүл татвар ногдох зүйлийг нуух зорилгоор татвар ногдуулаагүй буюу татварын ногдлыг бууруулсан бол татварын улсын байцаагч татварыг нөхөн төлүүлж, дараах хэмжээгээр торгоно:

78.1.1.төлөх ёстой татварын дүнг 10-аас 25 хүртэл хувиар бууруулсан бол нөхөн төлөх татварын 25 хувиар;

78.1.2.төлөх ёстой татварын дүнг 25-аас 50 хүртэл хувиар бууруулсан бол нөхөн төлөх татварын 50 хувиар;

78.1.3.төлөх ёстой татварын дүнг 50 ба түүнээс дээш хувиар бууруулсан бол нөхөн төлөх татварын 100 хувиар

79.дүгээр зүйл.Татвар суутгах үүргээ биелүүлээгүй этгээдэд хүлээлгэх хариуцлага

79.1.Суутгах ёстой татвараа суутгаагүй, эсхүл суутган авсан боловч төлж, тайлагнаагүй татвар суутган төлөгч нь уг татварыг нөхөн төлөх үүрэгтэй.

79.2.Энэ хуулийн 79.1-д заасан этгээдийг нөхөн төлөх ёстой татварын хэмжээгээр торгоно

80 дугаар зүйл.Хуулиар тогтоосон хугацаанд татвар төлөөгүй этгээдэд хүлээлгэх хариуцлага

80.1.Татварыг хугацаанд нь төлөөгүй бол төлөгдөөгүй татварын дүнд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд төлөөгүй татварын 0.1 хувьтай тэнцэх хэмжээний торгууль оногдуулах ба энэ нь нөхөн төлөх татварын хэмжээний 10 хувиас хэтрэхгүй

80.2.Татварын албанаас татварын өр төлөх хугацааг сунгасан бол уг хугацаанд энэ хуулийн 80.1-д заасан торгууль оногдохгүй

81 дүгээр зүйл.Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хууль тогтоомжийг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлага

81.1.Дараах үйлдэл, эс үйлдлийн улмаас төсөвт төлөх татварын хэмжээг бууруулсан буюу төлөөгүй бол төлөх ёстой татварыг нөхөн төлүүлж, нөхөн төлөх татвартай ижил хэмжээгээр зөрчил гаргасан этгээдийг торгоно:

81.1.1.Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн дагуу албан татвар суутган төлөгчөөр бүртгүүлэх шаардлагыг хангасан боловч гэрчилгээ авалгүйгээр бараа үйлдвэрлэсэн буюу борлуулсан, түүнчлэн ажил гүйцэтгэсэн, үйлчилгээ үзүүлсэн;

81.1.2.Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган төлөгчөөр бүртгүүлсэн хувь хүн, хуулийн этгээд үйлдвэрлэсэн буюу борлуулсан бараа, гүйцэтгэсэн ажил, үзүүлсэн үйлчилгээндээ нэмэгдсэн өртгийн албан татвар ногдуулаагүй;

81.1.3.нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган төлөгч үйлдвэрлэсэн буюу борлуулсан бараа, гүйцэтгэсэн ажил, үзүүлсэн үйлчилгээндээ нэмэгдсэн өртгийн албан татвар ногдуулсан боловч уг татварыг төсөвт төлөөгүй.

81.1.4.нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган төлөгчөөр бүртгүүлээгүй этгээд бараа үйлдвэрлэсэн буюу борлуулсан, түүнчлэн ажил гүйцэтгэсэн, үйлчилгээ үзүүлсэн бөгөөд тэдгээрт албан татвар ногдуулсан боловч түүнийг төсөвт төлөөгүй.

81.1.5.төсөвт төлөх нэмэгдсэн өртгийн албан татварыг бууруулах, эсхүл буцаан авах татварын хэмжээг нэмэгдүүлэх зорилгоор нэмэгдсэн өртгийн албан татварын падаан, төлбөрийн баримтын мэдээллийг зөрүүтэй гаргасан эсхүл падаан, төлбөрийн баримтыг үйлдээгүй.

82 дугаар зүйл.Татварын улсын байцаагчийн хариуцлага

82.1.Татварын улсын байцаагчийн үйлдсэн захиргааны акт болох нөхөн ногдуулалтын акт, нэмэгдсэн өртгийн албан татварын илүү төлөлтийг баталгаажуулсан акт нь энэ хуулийн дагуу зөрчилтэйд тооцогдож эрх зүйн үр дагаваргүй болсон бол тухайн гэм буруутай албан тушаалтны санаатай болон санамсаргүй үйлдсэн зөрчилд нь тохирох шийтгэлийг Захиргааны ерөнхий хуулийн 105, 106, 107 дугаар зүйлд заасан зарчмаар хариуцлага оногдуулж, шаардлагатай арга хэмжээг авна.

83.дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

83.1.Энэ хуулийг 2019 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө

ГАРЫН ҮСЭГ